

MUNZUR 3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

KONGRE TAKVİMİ

Özetlerin gönderileceği son tarih: 19 Şubat 2021
Tam metinlerin gönderileceği son tarih: 1 Mart 2021
Kongre kitabı yayın tarihi: 15 Mart 2021

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EDİTÖR

AMANEH MANAFİDİZAJI

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

MUNZUR ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
27-28 ŞUBAT 2021
TUNCELİ

EDİTÖR

AMANEH MANAFİDİZAJI

UBAK YAYINEVİ ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2018/42945)
TÜRKİYE

munzurkongresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

[https:// www.munzurkongresi.org](https://www.munzurkongresi.org)

Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.
UBAK Publications – 2021 ©

Yayın Tarihi: 15.03.2021

ISBN: 978-625-7341-12-7

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

MUNZUR ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

27- 28 ŞUBAT 2021
TUNCELİ

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Doç. Dr. Yeliz Çakır Sahilli
Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Aynurə Əliyeva
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: USBİLİM Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Socrates Journal Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: USE Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

KATILAN ÜLKELER

Türkiye -Pakistan- Azerbaycan- Fas- Romanya -İran

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA
Özbekistan Bilimler Akademisi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV
Ufa State Petroleum Technological
University

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev
Özbekistan Bilim Akademisi

Doç. Dr. Mehmet Fırat BARAN
Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO
Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel
Ghardaia Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Nadire KANTARCIOĞLU

Dr. Baurcan BOTAKARAEV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA
Girne Amerikan Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER
Ürdün Devlet Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU
Ardahan Üniversitesi

Dr. Zehra FIRAT

Dr. Leman KUZU
İstanbul Kültür Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFARI
Tebriz Üniversitesi

Sonali MALHOTRA
Delhi Balbahtri Academy

Prof.Dr. Ariz Avaz GOZALOV
Moskova Devlet Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA
Bakü Avrasya Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI
Pakistan Language Academy

Dr. Gültekin GÜRÇAY

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Munzur Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet
Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN
Şırnak Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Prof.Dr. Akbar VALADBİGİ
Urumiye Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

CONGRESS PROGRAM
Online (with Video Conference) Presentation

Meeting ID: 835 7496 4212
Passcode: 272021

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

exp. H-2, S- 1 Amaneh Manafidizaji

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

27.02.2021

HALL: 1

SESSION: 1

Meeting ID: 835 7496 4212

Passcode: 272021

Authors	Topic title
	10:00 – 12:00
	MODERATOR: PROF. DR. ALİ KUZUDİŞLİ
Authors	Topic title
ŞÜKRAN AKYILDIZ	Geç Hitit Kent Devletlerinde Şarap Kültürü
PROF. DR. ALİ KUZUDİŞLİ	Hadis Rivayetlerinde ‘Dilerseniz Şu Ayeti Okuyun’ Klişesi
PROF. DR. ALİ KUZUDİŞLİ	İsrailiyat Ravilerinden Biri: Kürdüs B. Amr
DOCTOR OF ART O. T. ABİSHEVA Z.B. ZHUMASHEVA	The Contribution And The Achievements Of Kazakhstani Graphic Artists To The Development Of A Book Culture
DR. ÖĞR. GÖR. MUZAFFER KAYA DR. ÖĞR. ÜYESİ SERKAN DEMİRAL	Türkçede Yaygın Olarak Kullanılan Fransızca Kökenli Sözcüklerin Tahsin Saraç Ve Türk Dil Kurumu Tarafından Önerilen Karşılıklarının İncelenmesi
ÖĞR. GÖR. İLHAN ÇELİKER	12 Temmuz Beyanname’sinin Demokrat Parti İçerisindeki Anlaşmazlığa Etkisi
DR. ÖĞR. ÜY. ZELAL SAADA	İslam Ulusunun İstikrarında Peygamber Sünnetinin Yöntemleri
SEDA ÖZ GÜRSEL EKMEKÇİ	Kurulum Nedenleri Ve Zorlukları İle Tasarım Beceri Atölyeleri
SEDA ÖZ MUSTAFA CELAYİR	Din Ve İnanç Özgürlüğü: İngiltere Örneği
DR. SÜLEYMAN YELOCAĞI	Disiplinler Arası Çalışmalar Bağlamında Romanların Kullanımı: Abdullah Ziya Kozanoğlu’nun Patronahlar Romanı Örneği
DOÇ. DR. GÜLSÜM ÇALIŞIR ÖĞR. GÖR. ARMAĞAN BAYRAK	Çevrim İçi Oyunlarda Kadın Olmak ‘League of Legends’ Örneği: Siber Zorbalık Üzerine Netnografik Bir Analiz
Dr. Öğr. Üyesi Hülya PARLAKKALAY	Rengin Diyalektiği

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELİ

27.02.2021

HALL: 2

SESSION: 1

Meeting ID: 835 7496 4212

Passcode: 272021

Authors	Topic title
	10:00 – 12:00 MODERATOR: DR. LEMAN KUZU
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET ORAN	Uşak'ın Doğal Ve Kültürel Zenginliklerinin Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Kullanımı
DR. KADRİ BEKTAŞ	Karakter Eğitimi Konusunda Türkiye'de Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER KARATAŞ	1916 Türkistan İsyânında Manapların Rolü
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER KARATAŞ	Rus İdaresinde Batı Türkistan Yerel Yönetimi (1867-1917)
DİDEM SEMERCİ NESLİHAN DURMUŞOĞLU SALTALI	Okul Öncesi Eğitimde Öğretmen Geribildirimi
NESLİHAN DURMUŞOĞLU SALTALI NESİBE GÜNAY MOLU MEHMET ALİ ATEŞ	3-6 Yaş Çocuklarda Uyku Sorunları İle Yordayıcı Değişkenler: Uyku Ortamları Ve Günlük Rutinler
ÖĞR. GÖR AHAT TEZCAN AZRANUR SARIKAYA TEZCAN	Çok Dilli Sınıflarda İlk Okuma Yazma Öğretimi Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri
AZRANUR SARIKAYA TEZCAN ÖĞR. GÖR AHAT TEZCAN	İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Kavram Yanılgıları Üzerine Öğretmen Görüşleri
ÜMİT SAHRANÇ ESİN DUÇ URHAN	Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı İle Öz- Düzenleme Süreçleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
MEMET KUZUY	2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Zümre Öğretmenler Kurul Kararlarına Göre Değerlendirilmesi

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

27.02.2021

HALL: 3

SESSION: 1

Meeting ID: 835 7496 4212

Passcode: 272021

Authors	Topic title
	10:00 – 12:00 MODERATOR: DOÇ. DR. EBRU YÜCE BABACAN
ASSOC. PROF. DR. ADEM KÜÇÜK	Pansytopenia Clinic In Patient Using Methotrexats And A Patient Without Control For A Long Period Due To Pandemia Case Report
DR. ÖĞR. ÜYESİ DENİZ GENÇ DR. ÖĞR. GÖR. MERVE SEZER KÜRKCÜ PROF. DR., EMİNE FİGEN TARHAN	Condrogenic Differentiation Of Dental Follicle Mesenchymal Stem Cells In The Sinovial Fluid Niche Of Romatoid Arthritis Patients
ASSIS. PROF. ERSİN DEMİR	Importance of MST1 in β-cell Dysfunction Disorder
CHIMAN S. RASOOL SAMIRA M.S. IBRAHİM DIAN JAMEL SALIH	Efficacy Of Disinfectant To Reduce Bacterial Contamination Of Computer Keyboards And Mouse Devices
DR. ÖĞR. ÜYESİ YADİGAR ÇEVİK DURMAZ DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ ERSÖĞÜTÇÜ HEM. ELA UZUN	Elektrokonvülsif Tedavide Hemşirelik Eğitiminin Hasta Memnuniyetine Etkisi
DR. ÖĞR. ÜYESİ YADİGAR ÇEVİK DURMAZ DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ ERSÖĞÜTÇÜ	Bir Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Kullandıkları Hasta Kısıtlama Yöntemleri İle İlgili Görüşleri Ve Etik Duyarlılıkları
ADEM EROL MUHAMMED ERHAN ÖZER ERCAN GÜL FATMA AKBAY	Bazı Baklagil Yem Bitkilerinin Önemi ve Türkiye'deki Mevcut Durumu
NESLİHAN TAŞAR MİKAIL AÇAR	Tıbbii Bir Bitki Olan <i>Vaccaria hispanica</i>' nın Karyotip Analizi
NESLİHAN TAŞAR	Plantaginaceae Familyasına Ait <i>Plantago lanceolata</i> L. Türünün Sitolojik Olarak Araştırılması

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELİ

MURAT AKPINAR ÖNDER AKSU YELİZ ÇAKIR SAHİLLİ	Işık Stresine Maruz Kalan Kerevitlerin (<i>Astacus leptodactylus</i>, Eschscholtz 1823) Üreme Döneminde Tank Ve Akvaryum Ortamlarında Hayatta Kalma Oranları
ÖNDER AKSU BAŞAR ALTINTERİM MEHMET KOCABAŞ FİLİZ KUTLUYER DURALİ DANABAŞ	Tunceli Pülümür Çayında Üreme Döneminde <i>Capoeta umbla</i>'nın Populasyon Yapısı Hakkında Ön Çalışma
DOÇ. DR. EBRU YÜCE BABACAN	Tunceli' De Doğal Olarak Yetişen <i>Hypericum</i> L. (Hypericaceae) Türleri
MEHMET KOCABAŞ FİLİZ KUTLUYER DURALİ DANABAŞ ÖNDER AKSU BAŞAR ALTINTERİM	Tunceli Pülümür Çayında Üreme Döneminde <i>Alburnus mossulensis</i>'nin Populasyon Yapısı Hakkında Ön Çalışma

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELİ

27.02.2021

HALL: 1

SESSION: 2

Meeting ID: 835 7496 4212

Passcode: 272021

14:00 – 16:00

MODERATOR:

DR. NADİRE KANTARCIOĞLU

Authors

Topic title

SİBEL CENGİZ

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkiye Türkiye’de 2006-2020 Arası Yıllar İçin Genel Bir Bakış

ÖZNR YILDIZ
DR. ÖĞR. ÜYESİ KAZIM
SARIÇOBAN

Türkiye Ve Güney Kore’nin İhracat Rekabet Gücü Ölçümü Ve Karşılaştırmalı Analizi: 2010-2019 Dönemi

ÖZNR YILDIZ
DR. ÖĞR. ÜYESİ KAZIM
SARIÇOBAN

Türkiye’nin Basılı Kitap İhracatının Karşılaştırmalı Üstünlükler Açısından İncelenmesi: 2007-2019 Dönemi Analizi

DR. ÖĞR. ÜYESİ BUKET
ÇATAKOĞLU AYDIN

Ticari Dava Kapsamının Zorunlu Arabuluculuk Bağlamında Değerlendirilmesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ ROZİ MİZRAHİ

Kaizen Maliyetleme Yönteminin Tekstil Sektöründe Uygulanabilirliğine İlişkin Bir Model Önerisi

ÖĞR. GÖR. DR. HÜSEYİN SEVİNÇ

Referandum Ve Plebisit Ayrımı

KHORRAM MANAFİDİZAJİ

Kaçar dönemi İran seramik sanatında batıllaşma

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELİ

27.02.2021

HALL: 2

SESSION: 2

Meeting ID: 835 7496 4212

Passcode: 272021

Authors	Topic title
	14:00 – 16:00 MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ OLCAY TİRE
MURAT DURMAZ ALİ KEMAL ÖZCAN	Sosyolojik Bağlamda Fitness Sporunun Beden Algısı Üzerine Etkisi: Bursa Örneği
MURAT DURMAZ PROF. DR. ALİ KEMAL ÖZCAN DR. ÖĞR. ÜYESİ OLCAY TİRE	Sosyolojik Bağlamda Beden Algısı
SONER YAVUZ	Türkiye’de Yapılan Flört Şiddeti Çalışmaları
DR. EBRU KÖKTEPE KARAHÜSEYİNOĞLU ÖĞR. GÖR. FURKAN KARAHÜSEYİNOĞLU	Sosyal Belediyecilik Kavramı Ve Osmangazi Belediyesi Örneği
DR. EBRU KÖKTEPE KARAHÜSEYİNOĞLU ÖĞR. GÖR. FURKAN KARAHÜSEYİNOĞLU	Kültür Ve Liderlik Etkileşiminin Ulusal Kültür Boyutları Açısından Değerlendirilmesi
DR. FİLİZ DEĞER DR. ALİ AÇIKGÖZ	Sağlık Yönetiminde Hasta Güvenliği Kültürü Oluşum Süreci
	Wassenaar Düzenlemesi Ve Türkiye Biyogüvenlik Mevzuatı: Uyum Sürecinde İstikrar İçin Öneriler

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

27.02.2021

HALL: 3

SESSION: 2

Meeting ID: 835 7496 4212

Passcode: 272021

Authors	Topic title
	14:00 – 16:00 MODERATOR: DOÇ. DR. MEHMET YAVUZ PAKSOY
DOÇ. DR. MEHMET YAVUZ PAKSOY	Pülümür İlçesi (Tunceli) Florası Üzerine Araştırmalar
AYŞE AKÇA MEHMET KOCABAŞ FİLİZ KUTLUYER	Glyphosate Nphosphonomethyl Glycine Glyphin Gökkuşuğu Alabalığı Oncorhynchus Mykiss Sperm Kalitesi Üzerindeki İn Vitro Etkilerinin Belirlenmesi
ZİR.MÜH. ALİ AVCI DOÇ.DR.MEHMET UFUK KASIM PROF.DR. REZZAN KASIM	Farklı Konsantrasyonlarda Kitosan Kaplamanın Beyaz Şapkalı Mantarda Hasat Sonrası Kalite Üzerine Etkileri
AHMET ÖZASLAN PROF. DR. MAHİT GÜNEŞ	Akıllı Şehir Uygulamalarına Uygun Bir Otopark Sistemi Tasarımı
VESİLE YILDIRIM İMDAT KAPLAN	Munzur ve Pülümür Çaylarının Epifitik Alg Florası
GÖKÇEN ERYILMAZ TÜRKKAN UĞUR SERENCAM	Capacity Factor Analysis In Small Hydraulic Power Plants: Application In Rize Province
UĞUR SERENCAM GÖKÇEN ERYILMAZ TÜRKKAN	Investigation Of Renewable Energy In Turkey's Eastern Black Sea Region Medium-Sized Hydroelectric Power Plants
SİNAN KUL DİNÇER DİNÇ	Arazi Toplulaştırma Ve Parsel Durumlarının Analizi: Bayburt İli Örneği

MUNZUR SUMMIT
3rd INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE CONGRESS
3rd INTERNATIONAL APPLIED SCIENCE CONGRESS
FEBRUARY 27-28, 2021
TURKEY- TUNCELI

ETUDIANT H.ZEDDI
DOCTORANTE N. RHAZZANE
DOCTORANTE A.SKOTTA
PROFESSEUR H.ZEJLI
PROFESSEUR M.HILALI

Etude De L'inhibition De La Corrosion Du Cuivre En Milieu Acide Sulfurique Par L'acide 4-Aminobenzoïque

ION MICIU

Automation System For Optimization Of Electrical And Thermal Energy Production In Cogenerative Gas Power Plants

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

KONGRE PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZET METİNLERİ

Şükran Akyıldız

GEÇ HİTİT KENT DEVLETLERİNDE ŞARAP KÜLTÜRÜ

1

Ali Kuzudişli

İSRAİLİYAT RAVİLERİNDEN BİRİ: KÜRDÜS B. AMR

2

Ali Kuzudişli

HADİS RİVAYETLERİNDE 'DİLERSENİZ ŞU AYETİ OKUYUN' KLİŞESİ

3

Muzaffer KAYA & Serkan DEMİRAL

TÜRKÇEDE YAYGIN OLARAK KULLANILAN FRANSIZCA KÖKENLİ SÖZCÜKLERİN TAHSİN SARAÇ VE TÜRK DİL KURUMU TARAFINDAN ÖNERİLEN KARŞILIKLARININ İNCELENMESİ

4

İlhan ÇELİKER

12 TEMMUZ BEYANNAMESİ'NİN DEMOKRAT PARTİ İÇERİSİNDEKİ ANLAŞMAZLIĞA ETKİSİ

6

Zelal SAADA

İSLAM ULUSUNUN İSTİKRARINDA PEYGAMBER SÜNNETİNİN YÖNTEMLERİ

7

Seda Öz & Mustafa CELAYİR

DİN VE İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ: İNGİLTERE ÖRNEĞİ

9

Seda Öz & Gürsel Ekmekçi

TASARIM BECERİ ATÖLYELERİ: KURULUŞ NEDENLERİ VE ZORLUKLARI

11

Hülya Parlakkalay

RENGİN DİYALEKTİĞİ

13

Mehmet ORAN

THE INCLUSION OF NATURAL AND CULTURAL RICHES OF USAK IN SOCIAL STUDIES COURSE BOOKS

15

Kadri BEKTAŞ

KARAKTER EĞİTİMİ KONUSUNDA TÜRKİYE'DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

16

Ömer Karataş

1916 TÜRKİSTAN İSYANINDA MANAPLARIN ROLÜ

17

Ömer Karataş

RUS İDARESİNDE BATI TÜRKİSTAN YEREL YÖNETİMİ (1867-1917)

18

Didem Semerci & Neslihan Durmuşoğlu Saltalı

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMEN GERİBİLDİRİMİ

19

Neslihan Durmuşoğlu Saltalı & Nesibe Günay Molu & Mehmet Ali Ateş

3-6 YAŞ ÇOCUKLARDA UYKU SORUNLARI İLE YORDAYICI DEĞİŞKENLER: UYKU ORTAMLARI VE GÜNLÜK RUTİNLER

21

Azranur SARIKAYA TEZCAN & Ahat TEZCAN

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNDEKİ KAVRAM YANILGILARI ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

23

Ahat TEZCAN & Azranur SARIKAYA TEZCAN

ÇOK DİLLİ SINIFLARDA İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

25

Ümit Sahraç & Esin Duç Urhan

EXAMINING THE RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION AND SELF-REGULATION PROCESSES

27

Ümit Sahrañç & Esin Duç Urhan	
<i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE ÖZ-DÜZENLEME SÜREÇLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ</i>	28
Memet KUZİY	
<i>2017 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURUL KARARLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	30
Öznur YILDIZ & Kazım SARIÇOBAN	
<i>TÜRKİYE VE GÜNEY KORE'NİN İHRACAT REKABET GÜCÜ ÖLÇÜMÜ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ: 2010-2019 DÖNEMİ</i>	32
Öznur YILDIZ & Kazım SARIÇOBAN	
<i>TÜRKİYE'NİN BASILI KİTAP İHRACATININ KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: 2007-2019 DÖNEMİ ANALİZİ</i>	34
Buket Çatakoğlu Aydın	
<i>TİCARİ DAVA KAPSAMININ ZORUNLU ARABULUCULUK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	36
Rozi Mizrahi	
<i>KAİZEN MALİYETLEME YÖNTEMİNİN TEKSTİL SEKTÖRÜNDE UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN BİR MODEL ÖNERİSİ</i>	38
Hüseyin SEVİNÇ	
<i>REFERANDUM VE PLEBİSİT AYRIMI</i>	40
Murat DURMAZ & Ali Kemal ÖZCAN	
<i>SOSYOLOJİK BAĞLAMDA BEDEN ALGISI</i>	41
Murat DURMAZ & Ali Kemal ÖZCAN	
<i>SOSYOLOJİK BAĞLAMDA FITNESS SPORUNUN BEDEN ALGISI ÜZERİNE ETKİSİ: BURSA ÖRNEĞİ</i>	43
Olcay TİRE	
<i>TÜRKİYE'DE YAPILAN FLÖRT ŞİDDETİ ÇALIŞMALARI</i>	45
Soner YAVUZ	
<i>SOSYAL BELEDİYESİLİK KAVRAMI VE OSMANGAZİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ</i>	46
Ebru KÖKTEPE KARAHÜSEYİNOĞLU & Furkan KARAHÜSEYİNOĞLU	
<i>KÜLTÜR VE LİDERLİK ETKİLEŞİMİNİN ULUSAL KÜLTÜR BOYUTLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	47
Ebru KÖKTEPE KARAHÜSEYİNOĞLU & Furkan KARAHÜSEYİNOĞLU	
<i>SAGLIK YÖNETİMİNDE HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ OLUŞUM SÜRECİ</i>	48
CAVADXAN QASIMOV	
<i>NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINDA ƏHALİNİN İŞSİZLİK VƏ MƏŞĞULLUQ MƏSƏLƏLƏRİ</i>	49
KHORRAM MANAFİDİZAJİ	
<i>KAÇAR DÖNEMİ İRAN SERAMİK SANATINDA BATILILAŞMA</i>	51

GEÇ HITİT KENT DEVLETLERİNDE ŞARAP KÜLTÜRÜ**Şükran Akyıldız**

İğdır Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-6914-3427

ÖZET

Çalışmamızda Geç Hitit Kent Devletleri'nde şarap kültürü değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme çivi yazılı metinler ve betim sanatı ışığında yapılmıştır. Geç Hitit Kent Devletleri'nden Karkamış'ta bulunan iki orthostat ve Zincirli'de ele geçmiş olan Katumuwa Steli yazıtlarında şarabın bahsi geçmektedir. Söz konusu yazıtlarda heykelleri yapılan tanrılar ve ölü yemeğinde gerçekleştirilen libasyon (sıvı sunumu) ritüellerinde sıvı olarak şarabın kullanıldığına dair veriler geçmektedir. Şarabın hammaddesinin üzüm olduğu bilinmektedir. Nitekim Geç Hitit Kent Devletleri'nden Zincirli ve Gurgum orthostatları ile Gökbez ve İvriz Kaya Kabartmalarında şarabın ham maddesi olan üzüm tasvir edilmiştir. Bunlardan Zincirli ve Gurgum orthostatlarında üzüm salkımı başak filizi ile birlikte betimlenmişken İvriz Kaya kabartması ve Gurgum orthostatlarının birinde sadece üzüm salkımı işlenmiştir. Ayrıca Gökbez kaya kabartması üzerinde asma, üzüm salkımları ile birlikte tasvir edilmiştir. Üzüm salkımları orthostat ve kaya kabartmalarında tasvir edilmiş erkek figürlerinin elinde betimlenmiştir. Söz konusu figürlerin betimlendiği orthostat ve kaya anıtlarında üzüm salkımları çoğunlukla ziyafet temalı sahnelerde tasvir edilmiştir. Geç Hitit Kent Devletleri Dönemi'ne ait Malatya kabartmalı orthostatlarının bir bölümünde libasyon ritüelleri betimlenmiştir. Tanrılar için gerçekleştirilen ritüeller çoğunlukla erkek figürler tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak istisnai olarak bir örnekte libasyon ritüeli kadın figürü tarafından da uygulanmıştır. Erkek figürlerinin giyim kuşamların da farklılık görülür. Libasyon ritüeli sırasında yüksek dipli, yuvarlak gövdeli ve çift kulplu kaplar kullanılmıştır. Geç Hitit Kent Devletleri'nde asma kültürünün varlığının bilinmesi göz önünde bulundurulduğunda söz konusu libasyon ritüellerinde su, kurban kanı, süt gibi sıvılardan ziyade şarabın tercih edildiği düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Geç Hitit, Şarap, Kabartma, Üzüm.

İSRAİLİYAT RAVİLERİNDEN BİRİ: KÜRDÜS B. AMR**Ali Kuzudişli**

Gümüşhane Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-2135-5439

ÖZET

Yahudilik ve Hristiyanlıktan İslam edebiyatına geçtiği kabul edilen bilgiler için kullanılan israiliyat terimi, hadislerin sıhhati ve Hz. Peygamber'e aidiyeti açısından hadis ilminde büyük önem arz etmektedir. Modern bilimlerde metin kritiği açısından da önemli bir konu olan israiliyat meselesi, çağdaş birçok araştırmacı tarafından çeşitli yönleriyle incelenmiştir.

İsrailiyatın hadis kaynaklarına girişinde farklı dinlere ait dinî-ahlâkî kitapları (*el-kütüb*) okuduğu belirtilen ravilerin katkıları olmuştur. Tebliğin konusu olan Kürdüs için de erken dönem bazı ricâl âlimleri tarafından *el-kütüb*'ü okuduğuna dair cerh belirten ifadeler kullanılmıştır.

Rical kitaplarında Kürdüs isminde en az üç ravi bulunmakta, bunların birbirinden farklı kişiler mi yoksa aynı kişi mi olduğu konusunda ihtilaf bulunmaktadır. *el-Kütüb* okuduğu belirtilen Kürdüs'ün ismi bazı kaynaklarda Kürdüs b. Amr, Ebû Nuaym veya İbn Hâni olarak tasrih edilmiştir. Onun sahabî olduğunu söyleyenler de bulunmaktadır.

Kürdüs üzerinde durulmasının temel nedeni, kaynaklarda Kürdüs'a nispet edilen rivayetler oldukça az olmakla birlikte onun *el-kütüb*'den naklettiği bir rivayetin hadis kitapları haricinde Hz. Peygamber'e nispet edilerek meşhur olmasıdır. Söz konusu rivayet Hz. Peygamber'e nispet edilen "Allah sevdiği kulunu, yakarışlarını duymak için belâlarla sınar." anlamında olup erken sayılabilecek dönemlerde hadis literatürüne girmiştir. Bununla birlikte sonraki dönemlere ait hadis kitaplarında nadiren yer almıştır.

Tebliğde Kürdüs'un rivayetlerinin neden az olduğu, naklettiği bir rivayetin neden hadis kitaplarında değil de diğer kitaplarda meşhur olduğu, çok rivayet etmekle meşhur olmadığı halde Kürdüs adında neden birden çok ravi bulunduğu tartışılmıştır.

Tebliğde incelenen konu, ana hatlarıyla ele alınmış, teknik detaylara yer verilmemiş bunun yerine araştırmadan elde edilen sonuçlar paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, İsrailiyat, Kürdüs b. Amr, Sahabe, Ricâl.

HADİS RİVAYETLERİNDE ‘DİLERSENİZ ŞU AYETİ OKUYUN’ KLİŞESİ**Ali Kuzudişli**

Gümüşhane Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-2135-5439

ÖZET

Hadis kaynaklarında yer alan rivayetlerin bazılarında, bir bilgi verildikten sonra onu desteklemek üzere “Dilerseniz şu ayeti okuyun...” ve benzeri bir ifadenin yer aldığı, peşi sıra bir ayetin anıldığı dikkat çekmektedir. Klîşe olarak nitelendirilebilecek olan bu yapının Rivayetlerin Yapısal Analizi (RYA) yöntemine göre incelenmesinin genel geçer bazı sonuçlara ulaştıracağı öngörülmüştür. Bu bildiride klîşe olarak nitelendirilen yapının hadis rivayetlerindeki nicel durumu ele alınmış, tespit edilen rivayetlerin birbiriyle ilişkisi incelenmiş ve bunların sarmal yapı içinde olup olmadıkları kontrol edilmiştir. Her bir sarmaldaki rivayetlerde klîşenin tekrar edip etmediği incelenmiş buradan klîşenin metnin aslından mı olduğu yoksa sonraki bir dönemde mi metne eklemeliği araştırılmıştır. Bu konu incelenirken hadislerin sened kısımları da değerlendirmeye alınmış ve klîşe ifadenin kime ait olduğu ayrıca metindeki farklılıkların hangi ravilerden kaynaklandığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada on civarında rivayet kümesinde “Dilerseniz şu ayeti okuyun...” ve benzeri ifadelerin yer aldığı görülmüş ve ön incelemeye göre bunlar arasında bazı bağlantıların yer aldığı gözlemlenmiştir. Üzerinde durulan klîşe ifadenin yaklaşık yedi farklı biçimi bulunmuş ve bunlardan her biri için hadis kaynaklarından taramalar yapılmıştır. Bununla birlikte tebliğde teknik detaylara girilmemiş daha çok araştırma hakkında özet bilgi verilerek elde edilen sonuçlar paylaşılmıştır.

Bu çalışma, hadis metnlerinin tarihsel gelişimini görmek açısından önem arz etmektedir. İncelemede Rivayetlerin Yapısal Analizi (RYA) adı verilen yöntem kullanılmıştır. Bu yöntem belirli ortak özellikleri olan rivayet kümelerinin belirli kurallara göre incelenmesinden, ilgili metnelerin tarihsel gelişimini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Hadislerin hem sened hem de metinleriyle analiz edildiği bu yöntem daha önceki birçok araştırmada da kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Metin analizi, Rivayetlerin yapısal analizi, Metin tenkidi, Metin kritiği

TÜRKÇEDE YAYGIN OLARAK KULLANILAN FRANSIZCA KÖKENLİ SÖZCÜKLERİN TAHSİN SARAÇ ve TÜRK DİL KURUMU TARAFINDAN ÖNERİLEN KARŞILIKLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Gör. Muzaffer KAYA

Kırıkkale Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-0145-690X

Dr. Öğr. Üyesi Serkan DEMİRAL

Batman Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-8343-0636

ÖZET

Günümüzde büyük bir hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler beraberinde insanlar arası iletişimin de artmasını sağlamıştır. Yazılı ve sözlü basın, sosyal medya vb. platformlar aracılığıyla söz konusu gelişmelere paralel olarak kendi dilini yeterince önemsemeyen dillere birçok yabancı sözcük girmiştir. Bir dilde başka bir dile ait olan sözcüklerin kullanılıyor olması her ne kadar kültürler arası etkileşimin doğal bir sonucu olsa da var olan sözcüklerin yerine başka dillerden sözcük almak o dilin zamanla yoksullaşmasına hatta yozlaşmasına neden olabilir. Böyle bir sorunla karşı karşıya kalan dillerden biri olan Türkçede de özellikle Arapça, Farsça ve Fransızca kökenli sözcüklerin hala kullanılıyor olması sorunun çok daha eskilere dayandığını göstermektedir. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan itibaren okullarda Türkçeye gerekli önemin verilmemesi ve Arapça, Farsça gibi dillerin saray yönetiminde baskın olması bu dillerin zamanla Türkçenin sözcük ve söz dizimsel yapısına oldukça zarar vermiştir. İlerleyen yıllarda Tanzimat (1839-1876) döneminde Osmanlı aydınlarının ve tüccarlarının Avrupalı yabancılarla iletişim kurmak için kullandıkları en yaygın dil olan Fransızcanın da Türkçe karşısında egemen bir dil olmaya başlaması sorunu daha da büyütüştür. O dönemden günümüze kadar Fransızca sadece yabancılarla iletişim kurma aracı olarak kalmamış Arapça ve Farsça gibi konuşma ve yazı dilinde Türkçe sözcüklerin de yerini almıştır. Söz konusu soruna yönelik Cumhuriyet Devrimi sonrası Türk dilinin yabancı sözcüklerden arındırılma çabası önemli ölçüde ilerleme kaydetse de milli burjuva bakış açısı Fransızca sözcüklerin; dinsel ve muhafazakâr bakış açısı ise Arapça sözcüklerin Türkçede hala varlığını sürdürmesine neden olmuştur. Türkçenin dünya dilleri karşısında özgün bir dil olduğunu ve öz Türkçe sözcükler yerine yabancı sözcüklerin mümkün olduğunca kullanılmaması gerektiğini savunduğumuz bu çalışmada, sözlük yazarı Tahsin Saraç'ın *Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük* (Adam yayınları, 1985) adlı sözlüğü ve Türk Dil Kurumu'nun Online Türkçe sözlüğü temel alınmıştır. Bu kapsamda, Türkçede yaygın bir şekilde kullanılan Fransızca kökenli sözcüklerin bu sözlüklerde önerilen Türkçe karşılıkları karşılaştırmalı bir şekilde incelenerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sözlük, sözlük bilimi, dilin bozulması, sözcük, köken, anlam.

ABSTRACT

Today, technological developments that are advancing rapidly have increased also the communication between people. Written and verbal press, social media etc. In parallel with these developments through platforms, many foreign words have entered the languages that do not care enough about their own language. Although the use of words belonging to other languages in target language is a natural result of intercultural interaction, this may cause language degeneration over time. Still using the words of Arabic, Persian and French in Turkish shows that the problem goes back a long time ago. Especially since the establishment of the Ottoman Empire, the system didn't give importance to Turkish at schools. Also the dominance of languages such as Arabic and Persian in the palace administration have severely damaged the lexical and syntactic structure of Turkish over time. In the following years, French, which was the most common language used by Ottoman intellectuals and merchants to communicate with European foreigners during the Tanzimat (1839-1876) period, began to become a dominant language over Turkish. Since then, like Arabic and Persian, French has not only been a means of communicating with foreigners, but has also replaced Turkish words in spoken and written languages. The effort to purify the Turkish language from foreign words after the Republic Revolution has made significant progress but the national bourgeois perspective on French and the religious and conservative perspective on Arabic let the words from these languages still exist in Turkish. In this study, we defend that Turkish is a unique language and foreign words should not be used as much as possible, also lexicographer Tahsin Saraç's dictionary named Large French-Turkish Dictionary (Adam Publications, 1985) and the Turkish Language Association's online Turkish dictionary. In this context, the Turkish equivalents of the words of French origin, which are widely used in Turkish, suggested in these dictionaries were analyzed comparatively and evaluated.

Keywords: Dictionary, lexicography, degeneration of language, word, origin, meaning.

TUNCELİ
27 - 28 ŞUBAT 2021

12 TEMMUZ BEYANNAMESİ'NİN DEMOKRAT PARTİ İÇERİSİNDEKİ ANLAŞMAZLIĞA ETKİSİ

Öğr. Gör. İlhan ÇELİKER

Bitlis Eren Üniversitesi

0000-0003-2662-3399

ÖZET

Türkiye’de, 1924 yılında kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve 1930 yılında kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkasının faaliyette buldukları kısa süreler hariç, 1945 yılına kadar tek partili sistem hüküm sürmüştür. İkinci Dünya Savaşı’nın bitmesiyle, hem iç dinamikler hem de yeni oluşmaya başlayan dünya düzeni şartları Türkiye’yi çok partili sisteme geçmek mecburiyetinde bırakmıştır. Bunun yolunu da bizzat Cumhurbaşkanı İsmet İnönü açmıştır. Eski Başbakan Celal Bayar ve üç arkadaşı, iktidar partisiyle yollarını ayırarak 7 Ocak 1946 tarihinde Demokrat Partiyi (DP) kurmuşlardır. İktidar partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), kuruluşu sürecinde ve ilk dönemlerinde DP’yi anlayışla karşılamış ve iyi ilişkiler geliştirmiştir. Ancak, DP’nin halk tarafından ve değişik kesimlerden ciddi bir destek görmesi, bunu beklemeyen CHP’yi endişeye sevk etmiş ve ardından DP’ye karşı baskı politikasına başlamıştır. İki parti arasında gerilen ilişkiler, çok partili sistemi tehdit edecek bir düzeye vardığı 1947 yılının ortalarında, Cumhurbaşkanı İnönü devreye girmiş ve iki tarafla gerçekleştirdiği bir dizi görüşme sonunda, tarihte “12 Temmuz Beyannamesi” olarak bilinen bildiri yayımlayarak iki parti arasındaki gerginliği azaltmaya çalışmıştır. İnönü’nün bildirisi iki partide de değişikliklere neden olmuştur. Sertlik yanlısı olan Başbakan Recep Peker kısa bir süre sonra istifa etmiş, DP’de ise zaten var olan parti içi anlaşmazlık, 12 Temmuz Beyannamesi’yle çok daha açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Beyannameye karşı DP’de gelişen iki farklı tavır, Beyannameyi destekleyen “kurucular” ve karşı çıkan “muhalifler” arasındaki çatışmayı gittikçe şiddetlendirerek partiyi bölünmeye doğru sürüklemiştir. Birkaç ay sonra milletvekilleri maaşlarının artırılması meselesi üzerinden iki grup arasındaki çatışma, muhaliflerin istifası ve partiden çıkarılmaları şeklinde yeni bir boyuta ulaşmıştır. Nihayetinde 1948 yılının başlarında DP’de yaşanan istifa ve partiden atılmalarından sonra, DP sahip olduğu milletvekillerinin yaklaşık yarısını kaybetmiş ve ayrılanlar da yeni bir oluşum içerisine girerek kendi partilerini kurmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: 12 Temmuz Beyannamesi, Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi.

منهاج السنة النبوية في استقرار الأمة الإسلامية

الدكتورة زلال محمود سعدة

Dr. Öğr. Üy. ZELAL SAADA

Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

ORCID ID 0000-0001-7226-9090

المخلص:

هو بحث يتحدث عن منهج السنة النبوية في استقرار الأمة الإسلامية وحمايتها من الأخطار الداخلية والخارجية .

البحث يبدأ في بيان معنى الأمة في القرآن والسنة ، ثم يستعرض قواعد السنة النبوية للوصول إلى الأمن والسلام الاجتماعي ، مثل: الصدق في التعامل - اختيار الشخص المناسب لأداء المهام الوظيفية - إخلاص النية لله - رفض الرشوة والواسطة بكل أشكالها - إقامة الميزان بالقسط في كافة المجالات - إكرام المرأة وحمايتها - إقامة القضاء العادل للجنة والمعتدين على حق الغير .

ثم يتطرق البحث إلى الطرق التي أوجدتها السنة النبوية لزيادة الروابط بين أفراد المجتمع وتكثيف عمليات التواصل الاجتماعي، منها : بناء الجمعيات التعاونية للخدمات الاجتماعية والانسانية وبناء الجمعيات الثقافية وتفعيل حلقات المساجد وحفظ القرآن والسنة، والتعارف وبناء الصداقات المتينة المتعلقة بحب الله المجردة من عوامل المنافسة الدنيوية كما يشتمل البحث على دور السنة النبوية في تحقيق المعاني الأخلاقية السامية لأبناء المجتمع من خلال خطب الجمعة والمواعظ وإقامة الندوات و جمعيات مساعدة الفقراء و جمعيات الزكاة وبناء المساجد

كما يوضح البحث إسهامات السنة النبوية في بناء قوة للدولة بهدف المحافظة على سلامة أفراد المجتمع من أي تهديد خارجي من خلال وضع دستور شامل وكامل ، ومن ثم الحرص على تنفيذ ما جاء في الدستور من القوانين ، والقيام بالمعاهدات والاتفاقيات مع الدول المجاورة ، لتنظيم حركة التجارة و تنمية النظام الاقتصادي ، وتنظيم الحركة السياسية في بين الدول.

بالإضافة إلى المحافظة على أمن ورفاهية أبناء المجتمع ، من خلال : بناء الشركات التجارية وتطويرها ، تقوية عناصر الجيش و حماية حدود الدولة والحفاظ على الأمن الدولة

الكلمات المفتاحية : الأمة ، السنة النبوية ، منهاج ، السلامة ، الأمن

İSLAM ULUSUNUN İSTİKRARINDA PEYGAMBER SÜNNETİNİN YÖNTEMLERİ

ÖZET

Bu araştırma yazısı İslam ümmetinin istikrarına dışarıdan ve içeriden gelebilecek saldırılara karşı Sünnet-i Nebeviyyeyi koruma metodu hakkındadır.

Yazıda öncelikle Kuran ve sünnette ümmetin tanımı yapılmakta sonra da toplumsal güvenliğin sağlanması için Hz. Peygamberin koyduğu kurallar sunulmaktadır. Bunlar: insan ilişkilerinde doğruluk, görevlendirmelerde liyakate dikkat etmek, samimi ve özverili olmak, rüşvet ve benzeri davranışlardan uzak durmak, her türlü konuda adaletli davranmak, kadına saygı ve haklarını gözetmek, Cinayet işleyen ve başkalarının hakkına tecavüz eden suçluların adil yargılanması.

Daha sonra yazıda peygamber sünnetinin toplum fertleri arasında ki iletişim bağlarını güçlendirme ve artırmanın yollarına başvurmaktadır. Bunlar ise: Yalnızca Allah rızası için ve herhangi bir kişisel çıkar gözetmeksizin kurulan insani yardımlaşma ve dayanışma kurumları, kültürel etkinlikler, camiler ve benzeri yerlerde yapılacak Kuran eğitim ve öğretimi, Cuma hutbeleri vasıtasıyla yapılacak buluşma ve tanışma etkinlikleri.

Bununla birlikte yazıda Cuma vaazları ve hutbeleri, yapılacak toplantı, konferans, seminer ve eğitimlerle fakir, yaşlı, hasta, ve muhtaç kişilere yardım ve zekat sağlama ve cami yaptırma dernekleri aracılığıyla toplumda genç nesiller için yüce ahlaki değerlerin oluşturulmasında peygamber sünnetinin rolü ele alınmıştır.

Yine, dışarıdan gelebilecek herhangi bir dış tehdide karşı toplum bireylerinin korunması yoluyla devlet için bir güç oluşumunda peygamber sünnetinin katkısına değinilmektedir. Bunlara ek olarak toplumun güven ve refahını korumaya yönelik ticari şirketlerin kurulması ve geliştirilmesi, Dış askeri güçlere karşı savunmanın iç askeri güçlerin desteklenmesiyle gerçekleşeceğine ve sınırların güvenliğinin sağlanacağına da değinilmiştir .

Peygamber sünneti doğrultusunda genel manada nelerin belirtildiğinde bilgi edinmek, edinilen bilgilerle objektif bir perspektife sahip olmak ve bu perspektifi istikrarlı bir şekilde korumak sorumluluğunda olunması gerektiğini, Peygamber Sünnetiyle amacın İslam ulusunu hak yol üzere istikrarlı hale getirmek olduğunu, böylece insanın Allahın kendisi için yarattığı orijinal işlevi sıkılmadan ve yorulmadan yerine getireceği ve ibadet etmesinin kolay bir hal alacağı belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ulus, Peygamber Sünneti, Yöntem , Selamet , Güvenlik

DİN VE İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ: İNGİLTERE ÖRNEĞİ**Seda Öz**

Tunceli Milli Eğitim Müdürlüğü

<https://orcid.org/0000-0001-8180-3005>**Mustafa CELAYİR**

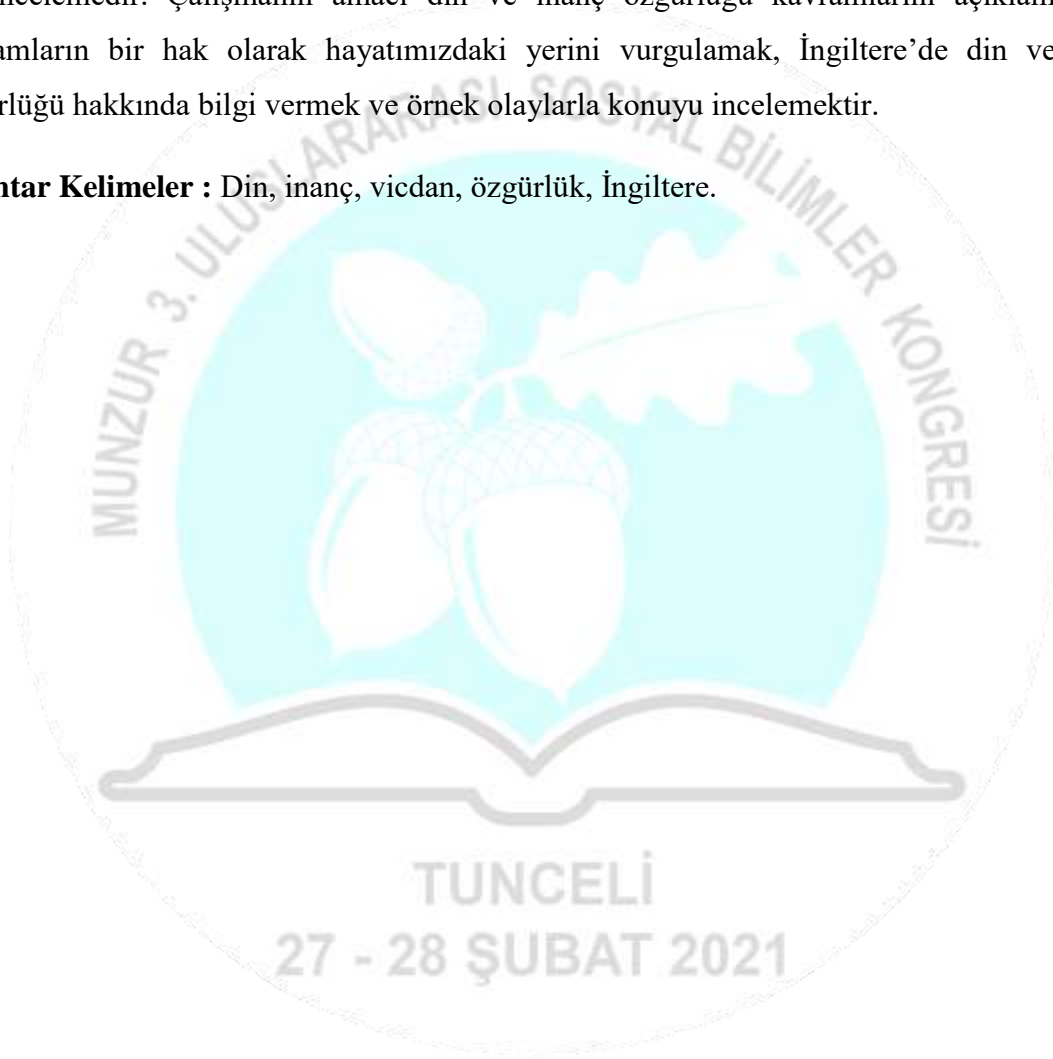
Kırıkkale Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-5042-398X>**ÖZET**

Doğumdan ölüme her türlü ritüelimiz din veya inancımız doğrultusunda gerçekleşmektedir. İnsanların inançları kendilerinden önceki yaşamı şekillendirdiği gibi, kendi yaşantılarını ve sonraki yaşamları da şekillendirecektir. Çok farklı inanç sistemleri olması nedeni ile sabit bir ritüel, yaşam tarzı, ibadet ve gelenek yoktur. Bir toplumda tabu, yasak veya günah olarak nitelendirilen bir olgu başka bir toplumda rutin hayatın bir parçası olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bir toplumda kutsal olarak nitelendirilen bir olgu başka bir toplumda sıradan olarak nitelendirilebilmektedir. Kimi bireyler o toplumdaki baskın dine mensup olup dini vecibelerini özgür bir biçimde yerine getirip inançlarını özgür bir biçimde yaşarken kimi bireyler azınlıkta kalıp içinde buldukları baskın inanç dışında bir inanç sistemine bağlılık göstermekte ve bir takım sınırlamalarla karşı karşıya kalmaktadır. İnsanlık tarihi ile eşzamanlı ortaya çıktığı düşünülen din ve inanç, çağlar boyunca insanlığın yaşamını şekillendirmiş, kimi zaman tarihin akışına yön vermiş, kimi zaman savaflara kaynaklık etmiş, kimi zamansa insan hakları, temel hak ve hürriyetler bağlamında hukukun kapsamına girmiştir. Din ve vicdan özgürlüğü, bireyin vicdani bir kanaate sahip olması ve bu kanaatin dışı vurulması ile ilgilidir. Peki, İngiltere’de bu durum nasıldır? İngiltere’de yaşayan insanlar dini ritüellerini veya inançlarının gereklerini hangi inanca mensup olmalarından bağımsız bir biçimde özgürce yerine getirebilmekte midir? Demokrasinin olmazsa olmazlarından din ve inanç özgürlüğünün yaşam alanlarında gerektiği kadar yer bulması için çeşitli sözleşmeler (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, Birleşmiş Milletler Din ya da İnanca Dayalı her türlü Hoşgörüsüzlük ve Ayrımcılığın Kaldırılması Bildirgesi vb.)

imzalanmış olmasına rağmen tam manası ile bir din ve inanç özgürlüğü iklimi yaratılması mümkün olamamıştır. Bunun nedenlerine bakılacak olursa; sözleşmelerde çeşitli sınırlılıklar olması, bir takım inançsal ritüellerin başka bir inancın özgürlük alanına girmesi, bazı inançların somut olarak varlığının kanıtlanamaması gibi durumlar karşımıza çıkmaktadır. Bunların yanı sıra, bireyler bu özgürlüğü kendi çıkarları veya menfaatleri doğrultusunda eğiltmeye meyilli olmuş, bunun sonucunda da özgürlüklere bazı sınırlamalar getirme ihtiyacı doğmuştur. Bu çalışma, insan hakları temelinde, İngiltere’de din ve inanç özgürlüğü üzerine bir incelemedir. Çalışmanın amacı din ve inanç özgürlüğü kavramlarını açıklamak, bu kavramların bir hak olarak hayatımızdaki yerini vurgulamak, İngiltere’de din ve inanç özgürlüğü hakkında bilgi vermek ve örnek olaylarla konuyu incelemektir.

Anahtar Kelimeler : Din, inanç, vicdan, özgürlük, İngiltere.

TASARIM BECERİ ATÖLYELERİ: KURULUŞ NEDENLERİ VE ZORLUKLARI**Seda Öz**

Tunceli Milli Eğitim Müdürlüğü

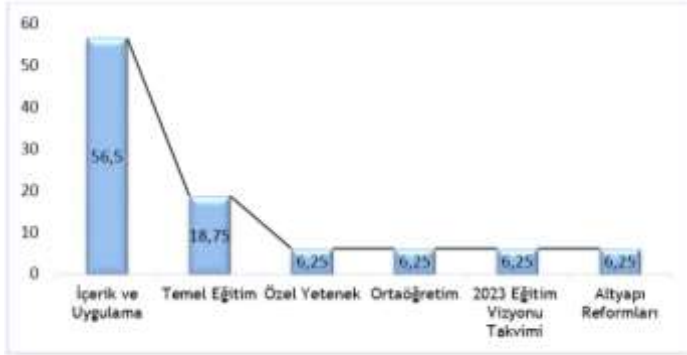
<https://orcid.org/0000-0001-8180-3005>**Gürsel Ekmekci**

Tunceli Milli Eğitim Müdürlüğü

<https://orcid.org/0000-0002-7724-4586>**ÖZET**

2023 Eğitim Vizyonu'nda en çok öne çıkan başlıklardan biri öğrencilerimizin hem fiziksel hem de düşünsel ihtiyaçlarını desteklemeyi hedefleyen tasarım beceri atölyeleridir. TBA kavramı, 2023 Eğitim Vizyonu'nda toplamda 16 cümlede yer almış, bunların 11 tanesi direkt TBA olarak, 5'i de "bu" işaret sıfatı ile belirtilmiştir (bu atölyeler). Şekil 1'den de anlaşılacağı üzere, TBA'ların en çok bahsedildiği bölüm "İçerik ve Uygulama" bölümüdür. Bu bölümde atölye kavramının geçtiği cümleler, tüm belgede geçen cümlelerin %56,5'ini içermektedir. Bunu %18,75 ile "Temel Eğitim" bölümü izlemektedir. TBA'ların karşımıza çıktığı diğer bölümler ise %6,25'lik pay ile Özel Yetenek, Ortaöğretim, 2023 Eğitim Vizyonu Takvimi ve Altyapı Reformları'dır. Bu belgede sıkça vurgulanan teknolojiye uyum, eğitim ekosisteminin tüm bileşenleri ile tasarlanması, nitelik devrimi, 21. YY becerileri (yaratıcılık, iletişim, takım çalışması, yenilikleri uygulama, etkili muhakeme, problem çözme vb.) ve rutinin dışında etkinlikler gibi hususlar tasarım beceri atölyelerinin karakterini yansıtmaktadır. Teori ve pratiği bir araya getirecek olan tasarım beceri atölyeleri, öğrencilerimizin bütüncül gelişimlerine hizmet ederek onları geleceğe taşımaya odaklıdır. Bu çalışmanın amacı tasarım beceri atölyeleri ile ilgili iki önemli konuya ışık tutmaktır. Bunlardan birincisi bu atölyelere neden ihtiyaç duyulduğu, ikincisi ise bu atölyelerin kurulumunda yaşanan zorluklardır. Öncelikle teorik olarak nasıl bir atölye profilinin ideale yakın olduğu betimlenmeye çalışılacaktır. Örneğin, mevcut eğitim uygulamalarımızın niteliğini arttırıcı özelliklere sahip olması gereken atölyelerimiz tasarlanırken, öğrencilerimizin ilgi alanları ve yetenekleri, okulun fiziki yapısı, görev alacak olan öğretmenlerin bilgi ve yetenekleri de göz önüne alınması gereken öğelerdir. Son zamanlara kadar mesleki eğitim okulları ve Bilim Sanat

Merkezleri bünyesinde olan atölyeler, artık ilkokuldan başlayarak tüm okullara yayılacaktır. Çalışmamızda bu yaygınlaştırmaya neden ihtiyaç duyulduğu tartışılacaktır. Yeni bir uygulama olduğu için kurulumda da çeşitli zorluklar (okullardaki mekanların uygunluğu, bütçe, dizayn vb.) karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, İl Milli Eğitim Müdürlükleri Araştırma Geliştirme birimlerinin ve okul idarecilerinin görüşleri doğrultusunda atölyelerin kurulum sürecinde yaşanan zorluklar değerlendirilecektir.

Şekil 1. TBA'ların 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde dağılımı

Anahtar Kelimeler: Tasarım beceri atölyesi, Eğitim, 2023 vizyonu.

RENGİN DİYALEKTİĞİ

THE DIALECTIC OF COLOR

Hülya Parlakkalay

Afyon Kocatepe Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-2355-3260>

ÖZET

Renk nedir ve renk var mıdır? Renk aslında yoktur, maddelerden yansıyan ışık örtüsüdür. Renk, ışığın kırılması sonucu oluşan bir duygu ve algılayana göre değişen izafi niteliğe sahip bir olgudur. Güneş ışığı, renk ve görme duyusu açısından yaşamın en temel kaynağıdır. Mekan algımızı ortaya çıkartan derinlik ve gölge gibi etmenler de ışıktan türemiştir. Renk, resim ve sanat tarihinin en temel elemanıdır. İnsan, mağaradan bu güne kadar oluşturduğu bütün kültürlerde renge fiziksel, psikolojik ve toplumsal anlamlar yüklemiştir. Aynı zamanda gösterge bilimsel açısından yaşamı düzenleyen, yaşamın birçok yönünü belirleyen bir etkidir. İnsan kültürel, zihinsel bütün aktivitelerinde renge özel anlamlar yüklemekle birlikte, her kültür kendi değerleri doğrultusunda rengi yeniden yorumlamış ve bu doğrultuda yaşamı yeniden kurmuştur. İnsan yaşamında rengin önemi ve etkinliği bu derecede önemli ve değişken iken; renge sabit, değişmez, objektif bir yaklaşım doğru değildir. Özellikle resim sanatı tarihi içinde Empresyonizm ile birlikte nesnelere sabit, değişmez, objektif, real bir renginin olmadığını, nesnelere üzerine düşen ışık tayfının rengine sahip olduğu bilgisine erişilmiştir. Optik yasaların ve renk dünyasının yeniden keşfi; akışkan, titreşen bir dünya algısını oluşturmuş, ışık ve renk başlı başına bir inceleme konusu olmuştur. Geleneksel resim anlayışında olduğu gibi ışıklandırma aracı olmaktan öteye geçmiştir. Empresyonizmle birlikte ışık ve renk araç değil, başlı başına bir 'değer' olarak ele alınmıştır. Sanatçılar, rengi sanatsal ifade biçimlerinde bazen araç bazen de salt duygusal değer olarak ele almışlardır. Genel anlamda her renk genel geçer objektif bir yaklaşımla ele alınmasına karşın, rengi duygusal açıdan ele aldığımızda rengin izafi niteliği ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın amacı farklı tarihsel-sanatsal dönemler ve sanatçı eser örneklemeleri ile rengin izafiyetini sorgulayarak rengin diyalektik yapısını incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Renk, Işık, Rengin İzafiyeti, Rengin Diyalektiği, Empresyonizm

ABSTRACT

What is color and is there a color? Color actually does not exist; it is a cover of light reflected from matter. Color is an emotion formed as a result of refraction of light and a phenomenon with a relative quality that changes according to the perceiver. Sunlight is the main source of life in terms of color and sense of sight. Factors such as depth and shadow that reveal our perception of space are also derived from light. Color is the most fundamental element of painting and art history. Human beings have attributed physical, psychological and social

meanings to color in all the cultures they have created from the cave to this day. It is also a factor that organizes life from a semiotic point of view and determines many aspects of life. Although people attribute special meanings to color in all their cultural and mental activities, each culture has reinterpreted color in line with its own values and reconstructed life accordingly. While the importance and effectiveness of color in human life is so important and variable; stable, unchangeable and objective approaches to color are not correct. Especially with impressionism in the history of painting, it has been learned that objects do not have a fixed, unchangeable, objective, real color, and that they have the color of the light spectrum falling on the objects. Rediscovery of optical laws and the world of color has created a fluid and vibrating perception of the world, and light and color have become a subject of study in their own right. It has gone beyond being an illumination tool as in the traditional painting understanding. With impressionism, light and color are not considered as means but as 'value' in their own right. Artists have used color in their artistic expression, sometimes as a tool and sometimes as a pure emotional value. In general, although each color is handled with a general objective approach, when we consider the color in terms of emotional, the relative quality of the color emerges. The aim of the study is to examine the dialectical structure of color by questioning the relativity of color through different historical-artistic periods and artist works.

Keywords: Color, Light, Relativity of Color, Dialectic of Color, Impressionism

THE INCLUSION OF NATURAL AND CULTURAL RICHES OF USAK IN SOCIAL STUDIES COURSE BOOKS**Mehmet ORAN**

Usak University

0000-0001-5995-8430

ABSTRACT

This Study aims to include the historical places, regional cuisine, games and natural and cultural riches of Usak in social studies course books. In the study, document review was used as a data collection method. In the first phase of the research, we collected information about Usak through conducting a resource review. Then, the consideration of including natural and cultural riches of Usak in social studies course books was evaluated in accordance with expert opinion. The characteristics of these natural and cultural riches that distinguishes Usak from other provinces were taken into account. It was found as a result of the study that riches as Ulubey Canyon, Tasyaran Valley, Ancient City of Blaundus, The Montanist Monastery of Pepuza, Ancient City of Mesotimolos, Tarhana, Jereed, The Karun Treasures, Usak Carpets and Rugs, Usak Sugar Factory and Ataturk and Ethnography Museum may be included in social studies course books.

Keywords: Usak, social studies, historical sites, naturel and culturel riches

KARAKTER EĞİTİMİ KONUSUNDA TÜRKİYE’DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Dr. Kadri BEKTAŞ

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Doktora OMÜ

ORCID ID: 0000-0001-8176-7913

ÖZET

Karakter ve değerler eğitimi konusu her zaman önemli görülmüş ve güncelliğini korumuştur. Bu yüzden Türkiye’de karakter eğitimi konusunda yapılan araştırmalar önemli görülmelidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de yapılan ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Tez Merkezi’nde yayınlanan karakter eğitimi konusundaki lisansüstü tezleri belli kategorilerde incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, karakter eğitimi konusundaki lisansüstü araştırmalar; yapıldığı üniversite, yayımlanma tarihi, çalışma grubu, yöntemi, veri toplama aracı, veri analiz tekniği ile konu alanları açısından incelenmiştir. YÖK Tez Merkezi’ndeki (14 Şubat 2021 tarihine kadar yayımlananlarla sınırlıdır) lisansüstü tezler “karakter eğitimi” anahtar kelimeleriyle taranmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tarama, doküman ve içerik analizi yöntem ve teknikleri işe koşulmuştur. Bu çalışma ile 54 tane tez (42 yüksek lisans, 12 doktora tezi) taranmıştır. Veriler içerik ve betimsel analizle çözümlenmiştir. Karakter eğitimi konusundaki lisansüstü tezler 28 farklı üniversitede yapılmıştır. Bunlardan doktora 6, yüksek lisans tezleri ise farklı 25 üniversite tarafından hazırlanmıştır. En fazla tez Marmara üniversitesi tarafından yapılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin %50’si eğitim bilimleri, %48’i sosyal bilimler, bir tanesi de lisansüstü eğitim enstitüsü tarafından yapılmıştır. En çok çalışma (%24) eğitim bilimleri anabilim dalında gerçekleştirilmiştir. Bu konuda en çok çalışmanın yapılması gerektiği değerlendirilen ilköğretim ve temel eğitim anabilim dallarında toplam %20 oranında lisansüstü tez yayımlanmıştır. Çalışmaların %4’ünde anabilim, %39’unda ise bilim dalı belirtilmemiştir. Yüksek lisans ve doktora tezleri 13 çalışma grubuyla yapılmıştır. Bu araştırmalarda farklı farklı 14 veri toplama aracı ve genel olarak 3 veri analiz yöntemi kullanılmıştır. Karakter eğitimi konusunda en fazla lisansüstü araştırma 2019 yılında (%16,66); en az ise 1991 ve 2002 yıllarında (%1,8) yapılmıştır. Şu ana kadar 2021 yılında bu konuda yüksek lisans ve doktora tezi yayımlanmamıştır. Araştırma kapsamındaki tezlerin önerilerinde en fazla eğitim, karakter, okul, öğretmen, öğrenci ve program kelimelerinin tekrarlanmıştır. Değerler eğitimi, özellikle de karakter eğitimi konusunda daha güncel ve spesifik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Karakter, eğitim, karakter eğitimi.

1916 TÜRKİSTAN İSYANINDA MANAPLARIN ROLÜ**Ömer Karataş**

Dr. Öğretim Üyesi

ORCID NO: 0000-0001-7177-8547

ÖZET

İnsanlık tarihi boyunca coğrafi özellikler, doğa olayları, siyasi hadiseler, politik kararlar gibi diğer başka sebepler toplumların sosyal, ekonomik, kültürel ve dini yaşam biçimlerini belirlemektedir. Bu ve benzeri gelişmeler, diğer halklarda olduğu gibi, Türkistan halklarının da yaşam biçimlerini belirlemiştir. Bu bağlamda Türkistan bölgesi, coğrafyanın sağladığı faydalar, ticaret yolları üzerindeki stratejik konum, İran, Rusya, Çin ve diğer devletlerle olan sınır komşuluğu ve ticari ilişkiler neticesinde bünyesinde pek çok farklı etnik kökene ait halklar barındırmaktaydı. Türkistan'daki bu halkları; Tacik, Özbek, Karakalpak, Kıpçak, Türkmen, Sart, Kırgız, Kazak, Kuramin, Tarançı, Tatar, Dungan, Moğol-Çinli, Kalmık, Rus ve az sayıda Hint, Fars, Yahudi, Arap, Afgan ve Çingeneler olarak sıralayabiliriz.

Türkistan'ın kadim ahalisi yaşamlarını poloetnik bir biçimde devam ettirmekte iken bölgeye 18. yüzyılın ikinci yarısıyla beraber Çarlık Rusya'sı geldi. Çarlığın Türkistan Bölgesinde yayılma siyaseti neticesinde önce Kazak Cüzlerini ardından Türkistan Hanlıklarını, kulana geldikleri yanına alma, yalnızlaştırma ve bölme siyasetiyle 19. yüzyılın son çeyreğine kadar kendi lehlerine ilhak ve işgal etti.

Türkistan bölgesinde çarlığın sömürü siyaseti sonucunda 1916 yılında burada yaşayan gayr-ı Ruslar tarafından isyan hareketi başlatıldı. Bu isyana Kırgız, Özbek, Tarançin, Kazak, Kırgız, Uygur, Sart ve Dungan gibi bölgenin kadim halkları katıldı. İsyanın pek çok sebebi vardı. Bu sebeplerin yanında bölgede Rus menfaatlerine hizmet eden gayr-ı Ruslar da vardı. Türkistan'daki Kırgız toplumunun zengin ve asilzade tabakasına mensup olanlara "Manap" adı verilmektedir. Bu manaplar ellerindeki arazi, para ve gücü kayıp etmemek için Rus idarecilerle işbirliği yapmaktaydılar. Böylece isyanın akıbetinde manapların sahip oldukları bilgi ve tecrübe Rusların isyanı bastırmalarında yardımcı güç oldu.

Bu çalışmada, Kırgız toplumunun zengin ve asilzade tabakasına mensup olan mana zümresinin Türkistan isyanı öncesi ve isyan sırasındaki tavrı Rus arşiv belgelerine dayalı olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkistan, Çarlık, İsyana, Manap.

RUS İDARESİNDE BATI TÜRKİSTAN YEREL YÖNETİMİ (1867-1917)**Ömer Karataş**

Dr. Öğretim Üyesi

ORCID NO: 0000-0001-7177-8547

ÖZET

Ruslar Türkistan Bölgesini 19. Yüzyılın ikinci yarısından sonra işgal etti. Bölgeyi işgal eden Ruslar burada kendi yönetimlerini tesis etmek için çalışmalar yaptı. Bu çalışmalardan en önemlisi bölgenin üst idaresinin belirlenmesiydi. Çarlık merkezinde yapılan görüşme ve yaşanan tartışmalar sonucunda çarın da onayı ile bölgede “Türkistan Genel Valiliği” teşekkül etti. Çarlık rejiminin menfaatleri için seçilen genel valilik yönetim biçimi burada yapılacak sömürünün yürütücüsü olacaktı. Böylece çarlık bölgenin üst yöneticisini belirledi. Genel valiye çarlık siyasetini yürütmekte destek olacak askeri valiler, müdürler ve yerel ahalinin temsilcileri olan kişiler belirlendi.

Türkistan Bölgesinin idari birimlerine baktığımız zaman oblastın başında askerî vali bulunurdu. Oblast idaresi uyezdler ayrılmaktaydı. Bu yüzden uyezdler oblastta yani askerî valilere bağlıydı. Uyezdin idaresi ise uyezd naçalnikleri (müdür/başkan) ve polis yönetiminin elindeydi. Bunlara ek olarak uyezd rayonlarını yönetimi için standık pristavlar, politismeystler ve polis icra memurları atanmaktaydı. Böylece tüm oblastlar Rus askerî ve kolluk kuvvetleri yöneticilerinin elindeydi. Türkistan Genel Valiliği bünyesinde Taşkent’te ise özel şehir yönetimi vardı. Taşkent’te nüfus yoğunluğu ve ticari önemi sebebiyle uyezd yönetiminden farklı olarak özel bir statü kurulmasına karar verildi. Taşkent şehir yönetimi; şehrin yöneticisi, onun yardımcısı, şehir doktoru ve kalem odasından oluşurdu. Bunların dışında Verni şehrinde polis yetkilerini kullanması için Gorodniçiy adlı bir kişi görevlendirildi. Rusların yaptığı idari bölünme ve yönetimsel tüm çalışmaları buradaki Rus otoritesini yerleştirmek içindi.

Ruslar bölgede az öncede değindiğimiz gibi 1867-1873 yılları arasında ve daha sonra ise 1886’da Türkistan’daki gayr-ı Rusların idaresi, toprak meselesi, vergi düzeni, arazi vergisi ve adalet sistemi ile idari birimleri tüm ayrıntılarıyla hazırlandı. Bu çalışmada Türkistan’daki Rusların ve yabancıların (Rus olmayanların) yönetimi yerleşik ve göçebe ahali olarak iki farklı sosyal yapı şeklide ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkistan, Çarlık, Oblast, Uyezd, Yönetim

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMEN GERİBİLDİRİMİ**Didem Semerci**

Ordu Üniversitesi

0000-0001-6675-5674

Neslihan Durmuşoğlu Saltak

Ordu Üniversitesi

0000-0002-6912-7080

ÖZET

Sosyal bir varlık olan insan günlük hayat içerisinde birçok farklı kişi ile iletişim kurar. Bireyler arasında kurulan iletişimin etkili ve çift yönlü olabilmesi için önemli unsurlardan birisi de geribildirimdir. Geribildirim kişiye karşısındaki birey tarafından nasıl ve ne kadar anlaşıldığına ilişkin bilgi verir, hatalı anlaşımaları düzeltmek için fırsat sağlar. Doğru ve etkili kullanımına bağlı iletişimde, çalışma hayatında, eğitimde olumlu sonuçlar veren geribildirim, hatalı kullanımı durumunda olumsuz sonuçlara da neden olabilir. Bu yüzden etkili geri bildirim özellikleri, geribildirim verirken nelere dikkat edilmesi gerektiği gibi konuların insanla iletişim halinde olunan bütün mesleklerde bilinmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. İnsanların iletişim kurdukları ortamlarından birisi de eğitim kurumları, eğitim kurumlarında kurulan iletişimlerden birisi de öğretmen-öğrenci iletişimidir. Geribildirim eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlere öğrenci öğrenmeleri ve kendi performansı hakkında, öğrencilere de kendi öğrenmeleri hakkında bir değerlendirme sunar. Ancak geribildirim fonksiyonu sadece değerlendirme ile sınırlı değildir. Eğitim sisteminde etkili öğretmen geribildirimini öğretim sürecinde birçok farklı işleve sahip olabilir. Sınıf ortamları değişen eğitim sisteminde öğretmenin ders anlattığı öğrencinin bilginin pasif alıcısı olduğu ortamlar değildir. Çağdaş eğitim ortamları öğrenci merkezli, öğrencinin kendisinin bilgiyi yapılandığı öğretim sürecine aktif katıldıkları ortamlardır. Öğrenci merkezli eğitim ortamlarında öğrencinin bilgiyi yapılandırması sürecinde öğretmenin verdiği geribildirimler hayati önem taşımaktadır. Bu yüzden geribildirim konusunun ayrıntılı olarak bilinmesinin eğitimciler ve eğitim alanında çalışan araştırmacılar açısından önemli olduğu

düşünülmektedir. Özellikle erken çocukluk dönemi çocukların sosyalleşme sürecinde yetişkinler tarafından alacakları geribildirimleri kaynak olarak görüp davranışlarını bunlara göre şekillendirdikleri bir dönemdir. Çalışmada da okul öncesi eğitimde öğretmen geribildirimi konusu ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Literatüre dayalı olarak derleme türünde yapılandırılan çalışma geribildirim tanımı, iletişimde geribildirim önemi, eğitimde geribildirim önemi, geribildirim hataları, geribildirim türleri, geribildirimi etkileyen değişkenler ve okul öncesi eğitimde geribildirim etkili kullanımı başlıklarıyla ele alınmıştır. Çalışmanın okul öncesi eğitim alanında çalışan öğretmenlere, öğretmen adaylarına yarar sağlayacağı, konu hakkında yürütülecek bilimsel araştırmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: geribildirim, okul öncesi eğitim, öğretmen-öğrenci iletişimi

**3-6 YAŞ ÇOCUKLARDA UYKU SORUNLARI İLE YORDAYICI DEĞİŞKENLER:
UYKU ORTAMLARI VE GÜNLÜK RUTİNLER****Neslihan Durmuşoğlu Saltalı**

Ordu Üniversitesi

0000-0002-6912-7080

Nesibe Günay Molu

Necmettin Erbakan Üniversitesi

0000-0002-2452-6205

Mehmet Ali Ateş

Girne Amerikan Üniversitesi

0000-0001-8883-447X

ÖZET

İnsan hayatının devamı için gerekli fizyolojik ihtiyaçlardan birisi de uykudur. Özellikle çocuklarda düzenli uyku alışkanlığı büyüme, gelişme ve sağlık açısından hayati öneme sahiptir. Erken çocukluk dönemi de büyüme ve gelişmenin hızlı olduğu bir dönemdir. Bu yüzden okul öncesi dönem çocuklarının uyku alışkanlıkları ve uyku sorunları ile ilgili araştırmalar yapılmasının, ilişkili faktörlerin, risk faktörlerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı okul öncesi çocuklarının uyku sorunlarının ve çocukların uyku ortamları ile günlük rutinlerinin uyku sorunlarını yordama durumlarının belirlenmesidir. Araştırma kesitsel tarama türünde yapılandırılmıştır. Araştırma Konya ilindeki okul öncesi dönem 3-6 yaş arası çocuklar ile yürütülmüştür (n=442). Veriler ebeveynlerin çocuğun uyku ortamları, günlük rutinleri ve uyku sorunları ile ilgili bildirimlerine dayalı olarak toplanmıştır. Araştırmada uyku sorunları: sabah keyifsiz kalkma, uykuya direnme, uykuya dalma güçlüğü, diş gıcırdatma, kâbus görme, horlama, sayıklama ve gece uyanmaları şeklinde sekiz kategoride ele alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Anket formu; çocuk ve aileyle ilgili tanımlayıcı bilgilerin yer aldığı kişisel bilgiler, çocukların uyku ile ilişkili problemlerinin yer aldığı uyku sorunları, çocuğun uyuduğı ortam ve günlük hayatının nasıl geçtiğı ile ilgili

uyku ortamı ve günlük rutinler olmak üzere üç bölümden ve toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Araştırmada uyku sorunlarının ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülen risk etmenlerini belirlemek için ikili (binear) lojistik regresyon modeli kullanılmıştır. Araştırmada her bir uyku sorunu için farklı olmak üzere çocuğun nerede uyuduğu, kiminle uyuduğu, kendisine ait odası olup olmaması, yatma/kalkma saatinin düzenli olup olmaması, günlük oyun süresi, günlük açık havada oyun süresi ve günlük dijital teknolojilerle geçirdiği sürenin uyku problemleri yaşama riski üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, uyku sorunları, uyku ortamı, günlük rutinler

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNDEKİ KAVRAM YANILGILARI ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Azranur SARIKAYA TEZCAN

MEB, Sınıf Öğretmeni

<https://orcid.org/0000-0002-6023-9684>

Öğr. Gör. Ahat TEZCAN

Harran Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-8072-4495>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki kavram yanlışlarını öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Nitel araştırmaya dayanan bu çalışmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Şanlıurfa il genelinde görev yapan yedi (7) dördüncü sınıf öğretmeni -ikisi (2) köy okulunda, ikisi (2) ilçede ve diğer üçü (3) merkez ilçede görev yapan- oluşturmaktadır. Çalışmaya veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Katılımcılara matematik dersinin ünitelerini kapsayacak şekilde bir soru sorulmuştur. Katılımcıların cevapları word belgesi olarak e-posta ile alınmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yardımıyla çözümlenmiştir. Çözümlenen verilerden elde edilen bulgular tema ve alt temalar olarak katılımcı görüşlerinden örnekler verilerek sunulmuştur. Araştırma verileri analizi sonucunda öğrencilerin daha çok aşırı genelleme ve aşırı özelleme kavram yanlışlığı türüne sahip oldukları belirlenmiştir. Yine araştırma sonuçlarına göre yanlış tercüme ve kısıtlı algılama kavram yanlışlığı türleri de öğrencilerin sahip oldukları kavram yanlışlığı olarak ortaya çıkmıştır. Araştırma bulgularına dayanarak sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre dördüncü sınıf öğrencilerinde en fazla doğal sayılar ve dört işlemde (doğal sayılarda toplama, çıkarma, çarpma ve bölme) kavram yanlışlığına sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bunlara ek olarak sınıf öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin kavram yanlışlığının olduğu diğer konular ise geometrik cisimler ve şekiller, kesirler, uzamsal ilişkiler ve veri toplama-değerlendirmedir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ve okulların buldukları merkezlere göre kavram yanlışlığının anlamlı olarak farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre dördüncü sınıf öğrencilerde var olan kavram yanlışlığının tek kaynağı belli bir nedene dayanmayan öğrenci başarısızlıklarının olmadığı ortaya çıkmıştır. Çalışmanın

sonuçlarından hareketle dönemin ilk haftasında öğrencilerde kavram yanlışlarının olup olmadığını belirlemek adına kavram yanlışlığı teşhis testleri ve tekniklerini kullanarak ortaya çıkaran daha derinlemesine çalışmalar yapılabilir; öğretmenlerin alan bilgisinde kavram yanlışlarının olup olmadığını ortaya koyacak araştırmalar yapılabilir önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlkokul 4.sınıf, matematik öğretimi, kavram yanlışlığı

ÇOK DİLLİ SINIFLARDA İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğr. Gör Ahat TEZCAN

Harran Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-8072-4495>

Azranur SARIKAYA TEZCAN

MEB, Sınıf Öğretmeni

<https://orcid.org/0000-0002-6023-9684>

ÖZET

Bu araştırma, çok dilli sınıflarda İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların belirlenmesini ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Nitel araştırmaya dayanan bu çalışma durum çalışması desenine göre gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmaya 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Şanlıurfa’da görev yapan 6 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenleri belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Temel ölçüt ise sınıf öğretmenlerinin iki defa veya daha fazla ilkokul birinci sınıf okutmuş olmalarıdır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak araştırma verileri elde edilmiştir. Pandemi sürecinin başlaması nedeniyle sınıf öğretmenleri ile online görüşmeler gerçekleştirilmiştir ve bu görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Bu görüşmelerden elde edilen veriler çözümlenirken betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler temalar altında kodlanmıştır. Bu veriler sonucunda sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle iletişime geçerken yaşadıkları sorunları içeren ifadeler “Dil sorunu” kodu ile, öğretim sürecindeki ihtiyaç duydukları materyallerin olmamasını veya yetersizliğini içeren ifadeler “Materyal sorunu” kodu ile, öğrencilerin okuduklarını ve yazdıklarını anlamamaları içeren ifadeler “Bilişsel yapılandırma sorunu” kodu ile, öğrenci ön bilgilerinin farklı oluşunu ifade eden öğretmen ifadeleri “Hazırbulunmuşluk kodu ile kodlanmıştır. Yine yöresel ağızdaki kelimeleri kullanmaları ve yazmaları sorununu içeren öğretmen ifadeleri “Konuşma dili sorunu” kodu ile ve öğrencileri takip etmede velilerin yardımcı olmamasını içeren öğretmen ifadeleri ise “Ailelerin yardımcı olmama sorunu” kodu altında toplanmıştır. Bu kodlar sonucunda ortaya çıkan sorunlar öğrenci kaynaklı sorunlar, materyal kaynaklı sorunlar,

iletişim kaynaklı sorunlar ve aile kaynaklı sorunlar olarak dört tema olarak ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin bu sorunlara karşılık çözüm önerileri içeren ifadeleri ise ders kitabının daha çeşitli etkinliklere sahip olması, sınıfların teknolojik materyal yönünden daha donanımlı olması ve öğrencilerin teknolojik imkanlarının artırılması, ailelerin daha fazla öğretim sürecine dahil olması kodları altında belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çok dillilik, ilk okuma yazma öğretimi, çok dilli sınıflar

**EXAMINING THE RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION
AND SELF-REGULATION PROCESSES****Ümit Sahraç**

Sakarya University

sahranc@sakarya.edu.tr – 0000-0002-2407-7745

Esin Duç Urhan

Istanbul Kent University

esinduc@gmail.com - 0000-0002-3656-5578

ABSTRACT

In this research, the relationships between social media addiction and self-regulation levels among university students were investigated. For this aim, a total of 329 (234 women, 95 men) university students (181 associates, 136 bachelors, and 12 graduates) from various universities in Istanbul with the age range 18-29 ($\bar{X}=21,2$; $sd=2,3$) were selected through the convenient sampling method. A demographic information form, social media addiction scale, and self-regulation scale were administered to the sample. Independent sample t test demonstrated that there was a significant difference between the means of social media addiction levels of working students ($\bar{X}=57.26$) and non-working students ($\bar{X}=51.24$; $t=-3.21$, $p<.001$). But there were no gender differences between the means of the social media addiction levels ($t=.40$, $p<.69$) and self-regulation levels ($t=.67$, $p<.69$). Meanwhile, the total scores of self-regulation predicted the means of social media addiction levels ($t(324)=1.52$, $p<0.001$) and total scores of self-regulation explained 6% of total variance of social media addiction scores. Multiple regression analysis, conducted to determine whether the levels of self-regulation processes (self-monitoring, self-evaluation, self-reinforcement) predict the social media addiction, and revealed that self-monitoring process contributed the model negatively and statistically meaningful ($t(324)=-7.49$, $p<0.001$), and it explained 16% of total variance of social media addiction scores. According to these findings, intervention programs emphasizing self-monitoring for coping with social media addiction can be a facilitator, meanwhile for the prevention and intervention to the social media addiction, and some suggestions were presented about individuals may be involved in alternative self-enhancing activities.

Keywords: X, Y, Z, Alpha generations, university students, social media addiction, self-regulation, self-monitoring, self-evaluation, self-reinforcement.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE ÖZ-DÜZENLEME SÜREÇLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ¹

Ümit Sahraç

Sakarya Üniversitesi

0000-0002-2407-7745

Esin Duç Urhan

İstanbul Kent Üniversitesi

0000-0002-3656-5578

ÖZET

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin öz-düzenleme süreçleri (öz-izleme, öz-değerlendirme ve öz-pekiştirme) düzeyleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla uygun örnekleme yoluyla belirlenmiş 18-29 yaş aralığında ($\bar{X}=21,2$; $sd=2,3$), İstanbul'un çeşitli üniversitelerinde okuyan lisans ve lisansüstü (181 ön-lisans, 136 lisans, 12 yüksek lisans) toplam 329 (234 kadın, 95 erkek) üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. Söz konusu öğrencilere katılımcı bilgi formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu ve Öz-düzenleme Ölçeği uygulanmıştır. Bağımsız gruplar t-testi sonuçları, çalışmayan üniversite öğrencilerin sosyal medya bağımlılık puan ortalamalarının ($\bar{X}=57,26$) çalışan öğrencilerin sosyal medya bağımlılık puan ortalamalarına ($\bar{X}=51,24$) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermiştir ($t=-3,21$, $p<.001$). Cinsiyete göre ise sosyal medya bağımlılığı puan ortalamaları ($t=.40$, $p<.69$) ve öz-düzenleme toplam puanlarının ortalamaları arasında ($t=.67$, $p<.69$) anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Ayrıca, öz-düzenleme toplam puanlarının sosyal medya bağımlılığı toplam puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığını ($t(324)=1,52$, $p<0,001$) göstermektedir ve sosyal medya bağımlılığı puanlarının yaklaşık % 6'sını açıklamaktadır. Bununla birlikte öz-düzenleme süreçlerinin (öz-izleme, öz-değerlendirme, öz-pekiştirme) sosyal medya bağımlılığını yordama düzeylerini belirlemek amacıyla yürütülen çoklu doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları, öz-düzenleme süreçlerinden öz-izleme alt-boyutunun modele istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde katkı yaptığını ($t(324)=-7,49$, $p<0,001$) ve sosyal medya bağımlılığı toplam puanlarının yaklaşık %16'sını açıkladığını ortaya koymuştur. Bu bulgular doğrultusunda öz-izlemenin vurgulandığı müdahale programlarının sosyal medya bağımlılığı ile baş etmede kolaylaştırıcı olabileceği, bununla birlikte sosyal medya bağımlılığını önlemek ve müdahale için bireyin

¹ Bu araştırma birinci yazar danışmanlığında ikinci yazarın tamamladığı İstanbul Kent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji tezsiz yüksek lisans programı bitirme projesinden üretilmiştir.

kendini geliştirebilecek yararlı olabilecek alternatif etkinlikler içinde olabileceğine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: X, Y, Z, Alpha kuşağı, üniversite öğrencileri, sosyal medya bağımlılığı, öz-düzenleme, öz-izleme, öz-değerlendirme, öz-pekiştirme.

2017 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURUL KARARLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Memet KUZEY

Bayburt Üniversitesi

0000-0002-9866-8134

ÖZET

Öğretmenler, uzmanlaşmış kurumlar olan okullarda eğitim, öğretim ve yönetim işlerini yürütürler. Kendi kurumlarında eğitim ve öğretim faaliyetlerini okuttukları dersin programına göre planlar ve uygularlar. Böylece öğretmenler kendi alanlarında kendi deneyimlerini de oluştururlar. Öğretmenler eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanı sıra zümre öğretmenler kurulu gibi kurullarda görev yaparlar. Zümre öğretmenler kurulunda öğretmenler kendi bilgi ve deneyimlerini doğrultusunda öğretim programını, öğretim yöntem tekniklerini, ölçme ve değerlendirme araçlarını, öğrenci başarı düzeylerini ve okulun imkânlarını görüşerek bir karara bağlarlar ve bu kararlar programın daha başarılı bir şekilde yürütülmesinde önemli rol oynayabilmektedir. Programların bilimsel, toplumsal, teknolojik ve ekonomik gelişimlere göre hazırlanması önemli olduğu kadar bu programların pilot uygulama aşamasında öğretmenler tarafından değerlendirilmesi de bir o kadar önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Öğretim Programının zümre öğretmenler kurul kararlarına göre değerlendirmelerini tespit etmektir. Çalışmada zümre öğretmenler kurulunun değerlendirme kararlarının belirlenmesine olanak tanıyan nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Erzurum Yakutiye ilçesinde yer alan ilkokul ve ortaokullardaki zümre öğretmenler kurulu oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Öğretim Programlarına ilişkin sosyal bilgiler dersi zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarından elde edilmiştir. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmenler taslak programda sınıf seviyelerine uygun olmayan soyut konuların ve kavramların çıkarılması, güncel hayat ve küresel konulara yer verilmesini olumlu olarak görmüşlerdir. Ünitelerde hedef kavramların belirtilmemesi, olgu ve görüş gibi kavramların ve verildiği konuların çıkarılması, farklı metin türlerinin belirgin bir şekilde kullanılmayışını ve karikatür gibi farklı kavram öğretim yöntemlerine yer verilmeyişini taslak programının olumsuz yönleri olarak

kabul ettikleri belirlenmiştir. Öğretmenler taslak programın ölçme ve değerlendirme ögesi konusunda herhangi bir görüş belirtmedikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, zümre öğretmenler kurulu, öğretim programı, değerlendirme

TÜRKİYE VE GÜNEY KORE’NİN İHRACAT REKABET GÜCÜ ÖLÇÜMÜ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ: 2010-2019 DÖNEMİ

Öznur YILDIZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-6664-7665>

Dr. Öğr. Üyesi Kazım SARIÇOBAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-6578-3702>

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye ve Güney Kore'nin uluslararası piyasadaki ihracat rekabet gücünün belirlenmesidir. Bununla birlikte, iki ülkenin karşılıklı ticari ilişkileri bağlamında buldukları konumu ve rekabet düzeyini ortaya koymak, çalışmanın bir diğer amacıdır. Bunun için SITC Rev. 3 (Standard International Trade Classification, Revision 3) sınıflandırmasındaki, 3 dijit altındaki 260 ürün grubu baz alınmış ve 2010-2019 dönemi ihracat ve ithalat verileri Amerikan Doları cinsinden Comtrade (<https://comtrade.un.org/>) veri tabanından çekilmiştir. Karşılaştırmalı Üstünlükler Yönteminin kullanıldığı çalışmada Nispi İhracat Avantajı İndeksi (RXA) ve İhracat Benzerlik İndeksi (ESI) ile analizler yapılmıştır. Bununla birlikte, ihraç edilen ürünlerin üretiminde kullanılan teknoloji yoğunluklarına göre de ülkelerin hangi sektörlerde rekabet avantajına sahip olduğu RXA indeksi kullanılarak ayrıca hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Türkiye ile Güney Kore'nin ihraç ettikleri ürünlerin benzerliği 2010, 2015 ve 2019 yıllarında sırasıyla %38,8, %39,4 ve %44,7 olarak gerçekleşmiştir. İki ülkenin ihraç ettikleri ürün grupları yelpazesinin bir benzerliği olan bu oran, iki ülkenin 10 yıllık ortalamada %40,5 oranında aynı ürün gruplarında yoğun olarak ihracat yaptıklarını göstermektedir. Bununla birlikte, bu benzerliğin son yıllarda arttığı görülmüştür. Bu da iki ülkenin uluslararası piyasalarda gittikçe aynı ürünleri ihraç etmeye başladığını ve aralarındaki rekabetin arttığını göstermektedir. Küresel piyasalardaki karşılaştırmalı üstünlüğü ölçen RXA indeksine göre, Türkiye 260 ürün grubu ihracatının 101'inde, Güney Kore ise 63'ünde karşılaştırmalı üstünlüğe, başka bir deyişle rekabet avantajına sahiptir. İhraç edilen ürünlerin üretimde kullanılan teknoloji yoğunluklarına göre

ise, Türkiye'nin emek yoğun ve sermaye yoğun malların ihracatında, Güney Kore'nin ise sermaye yoğun, kolay taklit ve zor taklit edilebilen araştırma bazlı malların ihracatında rekabet üstünlüğüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'nin emek yoğun ürün ihracatının 2010-2014 dönemi ortalama RXA katsayısı 2,75 iken, 2015-2019 arası 2,64 olarak gerçekleşmiştir. 10 yıllık ortalamada ise 2,70 RXA katsayısı ile Türkiye, emek yoğun sektörlerin ihracatında küresel anlamda orta derece bir üstünlüğe sahip konumdadır. Sermaye yoğun malların ihracatında ise zayıf üstün bir konumdadır. Güney Kore'nin Ar-Ge bazlı zor taklit edilebilen ürün grubundaki RXA katsayısı 2010-2014 döneminde 2,60 iken, 2015-2019 dönemde 2,72 olarak gerçekleşmiştir. 10 yıllık ortalamada ise 2,64 RXA katsayısı ile Güney Kore, zor taklit edilen malların ihracatında küresel anlamda orta derece bir üstünlüğe sahip konumdadır. Sermaye yoğun ve kolay taklit edilebilen malların ihracatında ise zayıf üstünlüğe sahiptir. Sonuçlar genel olarak değerlendirilirse, Güney Kore her ne kadar daha az ürün grubunda karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olsa da özellikle Ar-Ge bazlı katma değeri yüksek kolay ve zor taklit edilebilen ürün gruplarında uzmanlaşmış olması, dünya ihracatından daha fazla pay almasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Türkiye'nin de Ar-Ge bazlı ürün gruplarında uzmanlaşma sağlaması ve rekabet gücü elde etmesi, benzer etkiye neden olacak ve Türkiye'nin dünya ihracatından aldığı pay buna bağlı olarak artacaktır. Bu nedenle, Türkiye'nin özellikle katma değeri yüksek ürün gruplarının üretiminde ısrarcı olması ve bu sektörlerin gerekli mali ve ekonomi politikaları ile desteklenmesi son derece önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Güney Kore, ihracat, benzerlik, karşılaştırmalı üstünlük, rekabet gücü.

TUNCELİ
27 - 28 ŞUBAT 2021

TÜRKİYE’NİN BASILI KİTAP İHRACATININ KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: 2007-2019 DÖNEMİ ANALİZİ

Öznur YILDIZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-6664-7665>

Dr. Öğr. Üyesi Kazım SARIÇOBAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

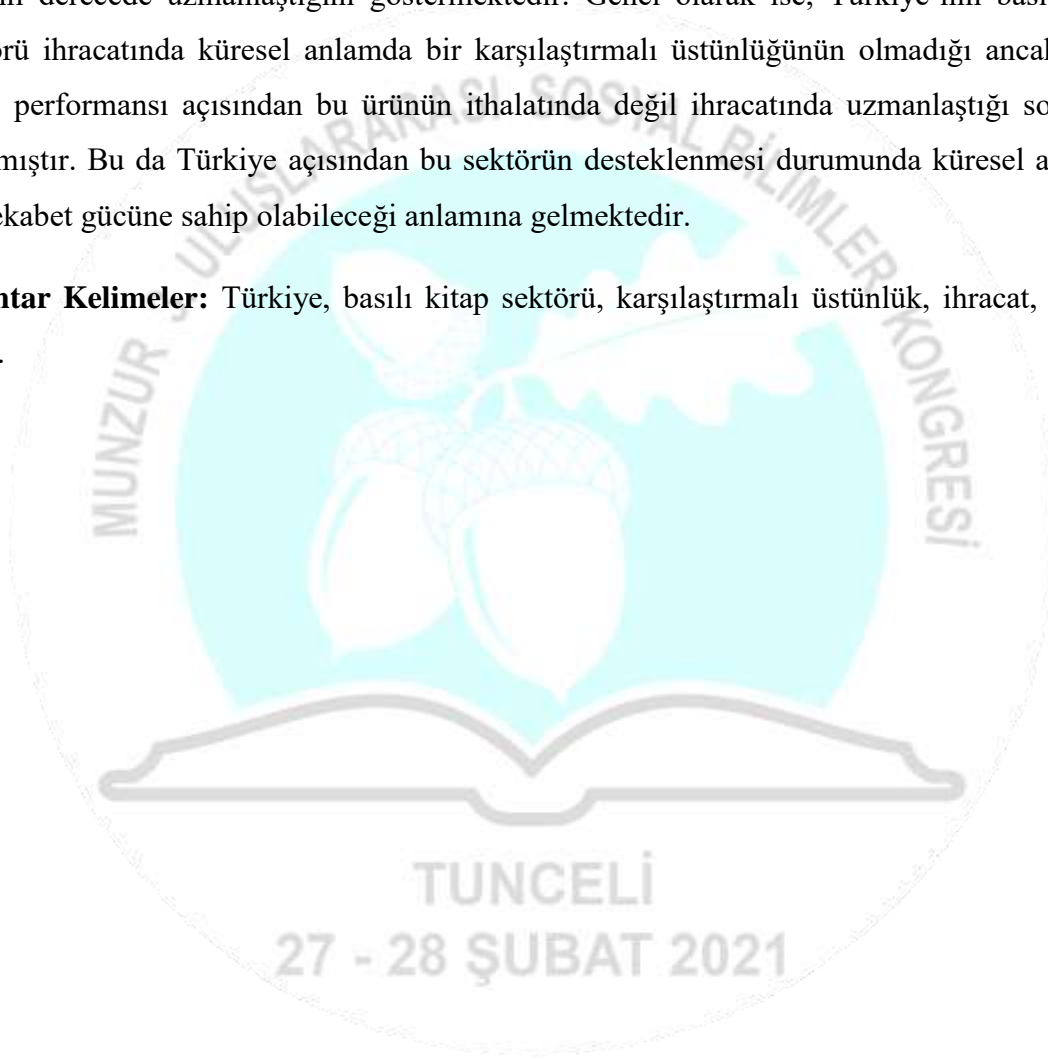
<https://orcid.org/0000-0001-6578-3702>

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’nin basılı kitap ürün grubu ihracatının karşılaştırmalı üstünlükler açısından incelenmesi ve bu sektördeki ihracat rekabet gücünün belirlenmesidir. Bu amaçla çalışmada, Türkiye’nin 2007-2019 yılları arası, Uluslararası Ticaret Sınıflandırması HS-2007 içinde yer alan “490110- Kitap, broşür vb.” ürün grubu için ihracat ve ithalat verileri kullanılarak analizler yapılmıştır. Bu ürün grubuna ait ihracat ve ithalat verileri, Dünya Bankası (<https://wits.worldbank.org/>) veri tabanından Amerikan Doları cinsinden indirilmiştir. Karşılaştırmalı Üstünlükler Yönteminin kullanıldığı çalışmada, Nispi İhracat Avantajı İndeksi (Relative Export Advantage- RXA), Net İhracat İndeksi (Net Export Index- NEI) ve İhracat/İthalat Oranı İndeksi (Export/Import Ratio Index- EII) ile analizler yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Türkiye “490110- Kitap, Broşür vb.” ürün grubunun ihracatında, RXA indeksi ile hesaplanan tüm yıllarda, küresel piyasada karşılaştırmalı üstünlüğünün olmadığı belirlenmiştir. 2007 ve 2017 gibi bazı yıllarda RXA katsayısı üstünlük eşik değeri olan 1’e ($RXA > 1$) yaklaşıp da 2017’den sonra düşüşe geçtiği belirlenmiştir. Ortalama RXA değerlerine baktığımızda ise 13 yılın uygun ortalama RXA değeri 0,77 olarak gerçekleşmiştir ki bu da rekabet dezavantajı ($RXA < 1$) durumunu göstermektedir. Bu sonuç Türkiye’nin, küresel piyasada, kitap ürün grubu ihracatında rekabet gücü elde edemediği, bir başka deyişle, dünya ortalamasının altında bir uzmanlaşma gösterdiği anlamına gelmektedir. Ülkenin kendi ticari performansını ve ilgili sektördeki uzmanlaşma düzeyini gösteren NEI ve EII indeks sonuçlarına göre ise Türkiye, analiz edilen tüm yıllarda bu mal grubunun ihracatında uzmanlaşmış olduğu tespit edilmiştir. Karşılaştırmalı üstünlük için $EII > 1$ koşulu

2007-2019 arası tüm yıllarda sağlandığı için Türkiye, kitap ürün grubu ihracatında bir uzmanlaşma göstermiştir. Dolayısıyla bu sektörde bir karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir. Türkiye'nin 2007-2019 yılları genel ortalaması ise $EII=4,06$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç yine genel ortalamada Türkiye'nin kitap ürün grubu ihracatında uzmanlaştığını göstermektedir. $NEI>0$ koşulu sağlandığı için de Türkiye kitap ürün grubu ihracatında ele alınan tüm yıllarda uzmanlaşma göstermiştir. Türkiye'nin 2007-2019 yılları genel ortalaması ise $NEI=0,40$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç da Türkiye'nin kitap ürün grubunun ihracatında önemli derecede uzmanlaştığını göstermektedir. Genel olarak ise, Türkiye'nin basılı kitap sektörü ihracatında küresel anlamda bir karşılaştırmalı üstünlüğünün olmadığı ancak kendi ticari performansı açısından bu ürünün ithalatında değil ihracatında uzmanlaştığı sonucuna varılmıştır. Bu da Türkiye açısından bu sektörün desteklenmesi durumunda küresel anlamda bir rekabet gücüne sahip olabileceği anlamına gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, basılı kitap sektörü, karşılaştırmalı üstünlük, ihracat, rekabet gücü.

TİCARİ DAVA KAPSAMININ ZORUNLU ARABULUCULUK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Buket Çatakoğlu Aydın

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF

ORCID: 0000-0002-5035-6908

ÖZET

Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nin 4. maddesinde ticari dava kavramına ilişkin genel bir tanım verilmemiş, ancak hangi davaların ticari nitelikte dava sayılacağı belirlenmiştir. İlgili hükmü incelediğimizde, bazı tür davaların tarafların sıfatına ve uyuşmazlık konusunun ticari işletme ile ilgili olup olmamasına bakılmaksızın ticari dava sayıldığı görülmekte ve bu nedenle bu davalar “mutlak ticari dava” olarak adlandırılmaktadır. Bazı davaların ticari dava sayılması için her iki tarafın ticari işletmesine ilişkin hususlardan doğması şartı aranmaktadır ki, bu tür davalar da “nisbi ticari dava” şeklinde ifade edilmektedir. Son grup olarak sayılan davaların ise ticari nitelikte kabul edilebilmesi için en az bir ticari işletmeyi ilgilendiren hususlardan doğmuş bir dava olması gerekmektedir.

Bir uyuşmazlığın ticari dava olarak nitelendirilmesinin önemi, hem farklı yargılama prensiplerine tabi olması ve hem de ticari uyuşmazlıkların asliye hukuk mahkemeleri gibi yargılama hukuku anlamında genel mahkemelerde değil, bu konuda ihtisaslaşmış özel yetkili ticaret mahkemelerinde görülmesi olarak kendini gösterir. Ticaret mahkemesinin görev alanına girmemekle birlikte, işin ve tarafların niteliğinden dolayı ticari nitelikte olan davalar da vardır¹.

06.12.2018 tarihli ve 7155 sayılı Kanun² ile TTK'ya eklenen 5/A maddesi ile, TTK.m.4 ve diğer kanunlarda düzenlenip, konusu bir miktar paranın ödenmesi şeklindeki alacak ve tazminat taleplerine ilişkin olarak zorunlu arabuluculuk düzenlemesi getirilmiştir. Bu durumda söz konusu uyuşmazlıklar hakkında yargı yoluna gidilmeden önce arabulucuya başvurulması zorunlu hale gelmiştir. Eğer bu koşula uyulmamışsa, mahkeme dava şartı yokluğuna dayanarak davayı usulden reddetmelidir. Böylelikle 01.01.2019'dan itibaren

¹ Kökbudak, Cihan Nebi, Ticari Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yöntemi İle Çözülmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2019, s.64.

² Resmi Gazete (RG): 19.12.2018, Sayı (S).30630.

uygulanmaya başlanılan ve dava şartı olarak düzenlenen arabuluculuk yöntemi, ticari dava kavramının bu bağlamda yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ticari dava, arabuluculuk, dava şartı, ticari uyuşmazlık

KAİZEN MALİYETLEME YÖNTEMİNİN TEKSTİL SEKTÖRÜNDE UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN BİR MODEL ÖNERİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Rozi Mizrahi

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

0000-0001-7173-4456

ÖZET

Günümüz küresel rekabet ortamında işletmeler ayakta kalabilmek için maliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde yönetmek durumundadırlar. Maliyet tasarrufu sağlayabilen işletmeler rakiplerine karşı rekabet avantajı elde ederek başarı şanslarını arttırmaktadırlar. Ancak geleneksel maliyet yöntemleri maliyetlerin etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesinde yetersiz kalmaktadır. 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren bu eksikliği gidermek üzere çağdaş maliyet yaklaşımları başlığı altında yer alan alternatif maliyet yaklaşımlarının geliştirildiği görülmektedir.

Çağdaş maliyet yaklaşımlarından biri olan kaizen maliyetleme yaklaşımı, 1970 li yıllarda Japonya'da geliştirilmiştir. Kaizen felsefi bir yaklaşımdır ve sürekli iyileştirme anlamına gelir. Kaizen yaklaşımının temelinde katma değer yaratmayan faaliyetlerin üretim sürecinden çıkartılması ile israfın önlenmesi ve yolla maliyetin azaltılması yer alır. Başta Japonya olmak üzere dünyada birçok ülkede üretim sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde başarıyla uygulanmış bir yaklaşım olan kaizen yaklaşımının ülkemizde de uygulama örnekleri mevcuttur.

Türkiye'de imalat sanayinin %25'ini ve istihdamın %6'sını karşılayan, kadın istihdam oranının %40 olduğu tekstil sektörü lokomotif sektörlerden biridir. Bunu yanısıra, tekstil sektöründeki işletmelerin girdi ve işgücü maliyetleri vb. ekonomik sorunlarının da var olduğu bilinmektedir. Tekstil sektöründe, maliyet tasarrufu sağlanarak sürdürülebilirliğin sağlanması ülke ekonomisi açısından son derece önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahip olan tekstil sektöründe kaizen maliyetleme yaklaşımının uygulanabilirliğine ilişkin bir model önerisi sunmaktır.

Bu kapsamda, öncelikle kapsamlı bir literatür çalışması yapılmış ve kaizen maliyetlemenin tekstil sektöründe uygulanabilmesi için gerekli olan kriterler belirlenmiştir. İzmir ilinde faaliyet gösteren altı farklı tekstil üretim işletmesinin üst düzey yöneticileriyle görüşülerek belirlenen kriterleri önemlilik/öncelik(ağırlık) derecelerine göre puanlamaları istenmiştir. Mülakatta doldurulan formların değerlendirilmesinde çok ölçütlü bir değerlendirme yöntemi olan AHP(Analitik Hiyerarşi Prosesi) yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem karar vermede bireylerin önceliklerini dikkate alan nicel ve nitel değişkenleri bir arada değerlendiren matematiksel bir yöntemdir. Elde edilen bulgular ışığında; kaizen maliyetleme yönteminin tekstil sektöründe uygulanabilirliğine ilişkin için bir model geliştirilmiştir. Bu modele göre kaizen maliyet sisteminin uygulanabilmesi için birinci öncelik, fabrika rasyonelleştirme planının kaizen felsefesi doğrultusunda yeniden hazırlanmasıdır. Personel planının hazırlanması ikinci öncelikte olup, sabit harcamalar planı üçüncü sıradadır. Hammaddede ve malzeme maliyeti planlarının oluşturulması ve satış-dağıtım planlarının hazırlanması modelde

yer alan diğer öncelikli unsurlardır. Tekstil sektörünün üst düzey yöneticileri, kaizen maliyet yönteminin uygulanabilirliği için, fabrikalarındaki üretim süreçlerinin rasyonel olarak yeniden tasarlanmasının ve personelin eğitilmesinin gerekli ön koşul olduğunu düşünmektedirler. Tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin; bu modeli esas alarak işletmelerinde gerekli düzenlemeleri yapmaları halinde kaizen maliyet yönteminden olumlu sonuçlar alacakları düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Maliyet Yaklaşımı, Kaizen Maliyet, Tekstil Sektörü, AHP.

REFERANDUM VE PLEBİSİT AYRIMI**Öğr. Gör. Dr. Hüseyin SEVİNÇ**

Bitlis Eren Üniversitesi

0000-0003-2037-6665

ÖZET

Referandum ve plebisit kavramları kamu hukukunda bazen birbirilerinin yerine kullanılacak şekilde ifade edilmesine rağmen esasen birbirilerinden farklı anlamlara gelmektedirler. Bu iki kavram her zaman için hukuki, siyasi ve diplomatik literatürde birbiriyle örtüşmemektedir. Plebisit konusunda literatürde son zamanlarda üzerinde uzlaşılan temel tanım; hükümetin bir konu hakkındaki görüşlerini evet veya hayır şeklinde almak için kullanmış oldukları araçtır (Enzo,2012:231). Plebisit kelimesi Latince kaynaklıdır. Latince'deki söylenişi ile *Plebiscitum*, *pleb* ve *scitum* kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. *Pleb*, Roma hukukunda siyasal haklara sahip olan halk tabakasıdır. *Scitum* kelimesinin, Türkçe anlamı ise kararnamedir onaylanmış, hakkında rıza gösterilmiş şey anlamı da taşımaktadır. *Plebiscitum*, Plebler tarafından kabul edilen yasal düzenleme veya kararnamedir (Berger,2004:63). Plebisitenin tarihi kökenine bakıldığında kavram M.Ö. III. yüzyılda plebler konseyinde toplanan pleblerin almış oldukları kararlar anlamında kullanılmaktaydı ve alınan kararlar sadece plebleri bağlamaktaydı. M.Ö. 286 pleb konseylerinde alınan kararlar bütün toplumu bağlayacak hale gelerek yasal bir güç elde etmiştir. Sonuç olarak modern anlamda referandum temsili demokrasiyi destekleyen ve onu tamamlayan bir araç özelliği gösterirken, plebisit anti-demokratik bir uygulamadır ve genel olarak ulusal önem taşıyan bir konunun ya da bir kişinin iktidarının veya hükümet programının halk tarafından oylanması için kullanılmaktadır (Green, 2010: 178-200).

Anahtar Kelimeler : Referandum, Plebisit, Temsili

SOSYOLOJİK BAĞLAMDA BEDEN ALGISI**Murat DURMAZ**

Munzur Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Kemal ÖZCAN

Munzur Üniversitesi

ORCID:0000-0003-2402-9425

ÖZET

Sanayi sonrası Modernleşen insan hayatına post-modern tüketim kültürünün yerleşmesiyle, insanların tüketim alışkanlıklarında ve kültürel yaşamlarında köklü değişiklikler olmuştur. Bir kültür ögesi olarak beden, kazandığı imajlar ve farklı anlamlarla tüketim nesnesine dönüşmüştür.

Bedenimiz, hayatımızın hem fiziksel hem de sosyal alanında önemli bir yere sahip olan olgudur. Beden; fiziksel olarak yeme, içme, uyuma, hareket etme gibi davranışların yerine getirilmesinde önemli olduğu gibi sosyal olarak; kendimiz ile kendimiz dışındaki diğer canlılarla olan ilişkilerimizde de önemli bir yere sahiptir. Beden olgusu toplumsal yapı içinde geçmişten günümüze gelene kadar çeşitli anlamlar kazanmış, her dönemin siyasal ve kültürel dinamiklerine bağlı olarak, çeşitli tanımlarla ifade edilmiştir.

Sosyal hayatımızın düzenleyici unsuru olarak görülen bedenlerimiz, bizim dışımızdaki insanlarla ilişki kurmamızda ve kendi hayatımızı ne yönde yaşamamız konusunda karar verici öneme sahiptir. Bu anlamda kendi bedenimizi ve bizim dışımızdaki insanların bedenlerini nasıl algıladığımız ve onlara ne değer biçtiğimiz bedenin algılanma biçiminde önem arz etmektedir. Bu anlamda beden algısı, kişinin bedenini nasıl algıladığı ve başkaları tarafından nasıl algılandığıdır.

İlkel çağda kadının bedeni, erkek bedenine göre daha pasif olarak konumlandırılmış, erkek bedeni güç gerektiren işler üzerinden konumlandırılırken, kadın bedeni daha pasif ve geri planda kalan işlerle ilişkilendirilmiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ise oluşan Post-modern düşünceler içerisinde beden, sıkça tartışılan konulardan biri haline gelmiştir. Bu dönemin beden olgusunu şekillendiren önemli kuramcılarında Foucault, bedene "iktidar ve

biyo-iktidar" kavramlarıyla açıklayarak, beden inktidar kurumları tarafından çevrildiğini ve bu kurumların bedene yeni anlamlar ve görevler yüklediğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden, Beden sosyolojisi, Beden algısı,

SOSYOLOJİK BAĞLAMDA FİTNESS SPORUNUN BEDEN ALGISI ÜZERİNE ETKİSİ: BURSA ÖRNEĞİ

Murat DURMAZ

Munzur Üniversitesi

Ali Kemal ÖZCAN

Munzur Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-2402-9425

ÖZET

Günümüzde beden medya, pazarlama ve reklamcılık gibi tüketimin yönlendirici araçları etkisiyle çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Bu alanlardan biri olarak düşünülen Spor, geniş kitlelere ulaşım yerel bir aktivite olmanın dışına çıkarak kitlesel ve küresel bir ekonomik güç haline gelmiştir. Bir sosyal olgu olarak insan hayatında önemli yere sahip olan sporun, araştırma konusu olacak farklı birçok boyutu vardır. Kentsel yaşam içinde en önemli boş zaman etkinliklerinden biri olarak ele alınan spor aktiviteleri; beden, güzellik, estetik, sağlık gibi kaygılar nedeniyle yer alınabilen aktiviteler olurken, bu aktiviteler sporun aynı zamanda bir tüketim nesnesi olarak da ele alınabilmesine zemin hazırlamaktadır.

Bu anlamda fitness salonları, sosyo-kültürel, ekonomik, eğitim, yaş ve diğer kişisel özellikleri ne olursa olsun bütün bireylere hizmet veren kentsel mekanlardır. Bu salonları kullanan bireylerin spor algıları farklılaşabilmektedir. Günümüzde medya aracılığıyla bir söylem olarak sağlığın vurgulanması ve bedene verilen önemin artması spora olan algıları da değiştirmiştir.

Bu çalışma, fitness merkezlerine giden bireylerin var olan ya da değişen beden algılarının, fitness sporunun beden üzerine etkisinin ne olduğunu saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda Bursa ilinde belirlenen fitness merkezlerinde, kişisel bilgi formu, beden algısı ölçeği ve çalışma anketi uygulanarak 118 katılımcının katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada nicel veri toplama yöntemi kullanılarak elde edilen bulgular sosyolojik kuramlar bağlamında değerlendirilmiştir.

Araştırma neticesinde, beden toplumsal hayat içinde fitness merkezine giden kullanıcıların beden algılarının değişkenlere bağlı olarak anlamlandırıldığı ve fitness sporunun farklı amaçlarla yapıldığı saptanmıştır. Katılımcılar için bedenin dışarıdan görünümü, yarattığı algı ve bireye fayda sağlaması açısından önem taşıdığı, katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden, Beden sosyolojisi, Beden algısı, Tüketim kültürü, Fitness.

TÜRKİYE'DE YAPILAN FLÖRT ŞİDDETİ ÇALIŞMALARI**Dr. Öğr. Üyesi Olcay TİRE**

Munzur Üniversitesi

ORCID:0000-0002-7622-062X

ÖZET

Şiddet, toplumsal bir sorundur. Şiddetin bir türü olan flört şiddeti bireylerin psikolojik ve fiziksel sağlığını bozmaktadır. Bu bildirinin konusu flört şiddetinin nedenlerini ve sonuçlarını ortaya koymaktır. Çalışma literatür taramasına dayalıdır. Ülkemizde flört şiddeti ile ilgili yapılan doktora ve yüksek lisans tezleri derlenmiştir. Çalışma kapsamında YÖK Tez üzerinden 2013-2020 yılları arasında yapılan 3 doktora tezi, 24 master tezi olmak üzere toplam 27 teze ulaşılmıştır. İlk tez 2013 yılında yapılmış olup 2018'den itibaren tezlerde artış gözlenmektedir. Artışın nedeni, insanların flört şiddeti konusunda bilinçlenmiş olmaları olabilir. Tezlerin hepsi uygulamalı olup, çoğunluğu psikoloji anabilim dalında yapılmıştır. Flört şiddeti daha çok gençlerde gözlenen bir durum olduğu için, tezlerin 17'si üniversite öğrencilerine uygulanmıştır.

Flört, bireylerin evli olmadan arkadaşlığın ötesinde duygusal, romantik, cinsel paylaşımlarda buldukları ilişkidir (Sarıhan, 2019). Flört şiddetini ise Dünya Sağlık Örgütü, flört ilişkisi bulunan partner tarafından fiziksel saldırganlık, psikolojik istismar, cinsel zorlama ve kontrol davranışlarını içeren fiziksel, psikolojik ve cinsel zararlara neden olan davranışlar olarak tanımlamaktadır (Gündüz, 2019). Flört şiddeti fiziksel, duygusal-psikolojik, cinsel olmak üzere üç türe ayrılır, amaç partnerin davranışlarını yönetmektir. Fiziksel şiddet en kolay belirlenen tür olup; tokatlamak, yumruk atmak, yaralamak, sakatlamak, öldürmek şeklinde görülmektedir. Psikolojik şiddet iki partnerin birbirlerine ya da birinin diğerine bağırması, hakaret etmesi, toplum içinde utandırması, ısrarlı takip-araması, yaşamına müdahale etmesi şeklinde görülmektedir. Partneri cinsel ilişkiye zorlamak cinsel şiddet olarak adlandırılmaktadır. Flört şiddetine en çok kadınlar uğramaktadır. Çünkü geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri erkeklerin kadınlara uyguladığı şiddeti onaylamaktadır.

Çocukluk travmaları, aile içi şiddet, madde kullanımı, depresyon, kişilik bozuklukları, düşük özgüven, cinsiyetçi tutum, düşük eğitim ve gelir bireyleri hem şiddetin uygulayıcısına hem de mağduruna dönüştürmektedir. Flört şiddeti depresyona, intihara, alkol-madde kullanımına, akademik ve iş başarısının düşmesine, istenmeyen gebeliklere, yeme ve uyku bozukluklarına neden olmaktadır. Bireyin yaşam kalitesini düşürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Flört Şiddeti, Toplumsal Cinsiyet

SOSYAL BELEDİYECİLİK KAVRAMI VE OSMANGAZİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**Soner YAVUZ¹**

Kocaeli Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-2109-4985

ÖZET

Buharlı makinenin icadından sonra İngiltere’de ortaya çıkan Sanayi Devrimi neticesinde seri üretimin gerçekleştirildiği yer olarak fabrikalar giderek yaygınlık kazanmış ve bu endüstrileşme süreci üretimi kolaylaştırmak gibi artıları bünyesinde barındırmasının yanında bazı olumsuzlukları da beraberinde sürüklemiştir. Kırsal bölgede geçimini sürdüren insanlar sanayileşme ile birlikte makinelerin yaygınlaşması sonucu iş bulamaz hale gelmiş ve fabrikaların yoğun olduğu bölgelere göç ederek kent yaşamına adım atmıştır. Kent hayatının getirdiği ağır şartlar ve kötü çalışma şartları altında ezilmeye başlayan işçi kent sakinleri haklarını aramaya başlamış ve devletler yaşanan sosyal problemlere müdahale etmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu mecburi müdahale Sosyal Politika kavramını ortaya çıkarmakla birlikte Sosyal Devletin gelir adaletsizliğini ortadan kaldırmak için bir aracı haline dönüşmüştür. Sosyal devlet veya refah devleti sanayi devriminin ortaya çıkardığı gelir adaletsizliğini engellemede yetersiz kalmış bu dengeyi sağlayabilmek adına ilerleyen süreçte yerel yönetimlere öne çıkmıştır. Yerel yönetimlerin halka daha yakın olması ve işlerinin merkezi hükümete göre daha hafif olması gibi avantajları sayesinde sosyal politikanın uygulayıcısı pozisyonuna gelmiştir. Bir yerel yönetim birimi olan belediyeler Sosyal Belediyecilik uygulamalarıyla kentte yaşanan sosyal problemlere daha hızlı tepki göstererek Sosyal Politika uygulama konusunda daha etkin konuma gelmiştir. Bu çalışmada Sosyal Belediyecilik kavramına değinilerek Osmangazi Belediyesinin sosyal belediyecilik uygulamalarıyla örneklendirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Sanayi Devrimi, Sosyal Politika, Sosyal Belediyecilik, Osmangazi Belediyesi.

¹ YL Öğrencisi , Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD.

KÜLTÜR VE LİDERLİK ETKİLEŞİMİNİN ULUSAL KÜLTÜR BOYUTLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ebru KÖKTEPE KARAHÜSEYİNOĞLU

ORCID ID 0000-0002-9794-8310

Furkan KARAHÜSEYİNOĞLU

MUNZUR ÜNİVERSİTESİ

ORCID ID 0000-0003-1641-2387

ÖZET

İnsanlar birlikte yaşadıkları için belirli kurallar oluşturmuşlardır. Zaman içerisinde bu kurallar belli başlı normlara dönüşmüştür. Bu durum nesillere aktarıldıkça bir gelenek halini almıştır. Sonrasında kültür denen durum ortaya çıkmaktadır. Böylece toplum kültürü kurum kültürü veya kültür çeşitliliği ya da kültür farklılaşması denilen şeyler ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan kültür toplumun aynasıdır genellemesi yapılabilir. Günümüzde ise toplumun gelişimi ve de ayrışımı insanoğlunun karmaşık yapısı ve sınır tanımayan ihtiyaçları doğrultusunda kültürler ortaya çıkmıştır. İşte bu noktada kültürlerin incelenmesi ve bu sürecin değerlendirilmesi için sosyal bilimciler çeşitli tanımlamalar yapmışlar, bu olgu üzerinde etkili olan süreçleri değerlendirmişlerdir. Bugün toplumlar için ulusal kültürleri ile karakteristik tanımlamalar yapılabilmektedir. Geçmişlerini ve bu kapsamdaki özelliklerinden yola çıkarak gelecekte beklediklerini ortaya koyan birçok çalışma vardır. Bu bakımdan Hofstede ulusal kültür boyutları bize ilham kaynağı oluşturmaktadır. Elbette kültürler toplumların etkilendiği ancak toplumların oluşturduğu olgulardır. Bu bakımdan toplum kültürü liderleri etkiler ve aynı zamanda liderlerde kültürel perspektife kendilerini kabul ettirirler bu bakımdan çift yönlü bir etkileşim söz konusudur. Yani kültürler liderlerin var olmasını veya yok olmasını sağlarken aynı zamanda liderlerin kendilerini ispatlayacakları bir iklimi oluştururlar. Bu çalışmamız da kültür olgusu açıklanacak bu kavrama yönelik tanımlar ve görüşlere değinilecek. Daha sonra örgütsel kültür ve liderlik etkileşimi bağlamında ulusal kültür boyutları hofstede teorisi incelenecektir. Son bölümde ise elde edilen bulgular saptanım genel geçer sonuçlar ortaya konulacak görüş ve öneriler sunulacaktır

Anahtar Kelimeler: Hofstede ulusal kültür, ulusal kültür boyutları, örgütsel kültür, liderlik, liderlik süreci, liderlik ve örgütler, liderlik ve ulusal kültür

SAĞLIK YÖNETİMİNDE HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ OLUŞUM SÜRECİ**Ebru KÖKTEPE KARAHÜSEYİNOĞLU**

ORCID ID 0000-0002-9794-8310

Furkan KARAHÜSEYİNOĞLU

MUNZUR ÜNİVERSİTESİ

ORCID ID 0000-0003-1641-2387

ÖZET

Güvenlik geçmişten bu güne her zaman temel bir ihtiyaç olarak görülmüştür. İnsanlar fizyolojik ihtiyaçlarını gerçekleştirdikten sonra güvende olmaya ve kendilerini ve sorumlu oldukları insanların zarar görmesini engellemek için güvenlik tedbiri almışlardır. Bu durum insan hayatı geliştikçe karmaşıklaşmış ama bir şekilde bir oluşmuştur. Kültür bir aktarım mekanizmasıdır. Yani bir nesilden başka nesillere yaşanan ve görülen olayların ve yaşam tarzlarının aktarılması olarak genel bir tanım yapabiliriz. Bu tanımlar kapsamında bir durumun alışkanlıktan çıkıp gelenek haline alması kimi araştırmacılara göre 3 kuşak aktarım yapılarak gerçekleşebilir olarak görmüşlerdir. Dolayısıyla yapılan düzenleyici veya önleyici bir güvenlik tedbiri tekrarlanarak bir kültür haline alabilir. Günümüzde hasta güvenliği kavramı güncel bir kavram olmak ile birlikte sağlık sektöründe önem verilen ve hizmet kalitesini ölçen kavram olarak görülmektedir. Hastalar tedavi olurken güvende hissetmeleri ve bir nevi hayatlarını sağlık çalışanlarına emanet etmeleri onlarda bir kaygı yâda risk barındırmaktadır. Bunun giderilmesi için tedavi hatası ya da tıbbi hata olarak bahsedebileceğimiz hastalara zarar verecek durumların ortadan kaldırılması hasta güvenliği olarak görülebilir. Hasta güvenliği sağlanır ve kalıcı hale gelirse gerekli takipler ve analizler sonucunda güvenlik sağlanırsa bir kurum kültürü oluşacaktır işte bunu hasta güvenliği kültürü diyebiliriz. Bu çalışmamızda hasta güvenliği kavramı ve buna bağlı hasta güvenliği kültürü nasıl oluşur. Hangi ana başlıklar halinde ilerler ve önemsenmesi gereken güvenlik durumları hakkında tanımlamalar yapılacaktır. Ayrıca hasta güvenliği kültürü olgusunu tartışılarak elde edilen bilgiler ışında sonuçlar ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler hasta güvenliği, hastane güvenliği, sağlık yönetimi, sağlık kurumları.

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINDA ƏHALİNİN İŞSİZLİK VƏ MƏŞĞULLUQ MƏSƏLƏLƏRİ

Doc.dr. Cavadxan Qasimov

Naxçıvan Dövlət Universiteti

ÖZET

İşsizlik sosial-iqtisadi anlayış olmaqla, ölkələrin milli iqtisadi perspektivlərinə məhdudlaşdırıcı təsiri ilə ifadə olunmadadır. Elmi və nəzəri baxımdan işsizlik, əmək qabiliyyətli əhalinin bir hissəsinin işləmək istəməsinə və işə hazır olmasına baxmayaraq, müəyyən vaxtda və müəyyən ərazidə müvafiq ixtisas üzrə özünə iş tapa bilməməsi kimi ifadə olunur. Eyni zamanda, işsizlik halı-işçi qüvvəsinin təklifinin işçi qüvvəsinə olan tələbi üstələməsidir¹. Ölkəmizdə və onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında makroiqtisadi proseslərin tənzimlənməsi sahəsində reallaşan tədbirlər sosial bəla kimi çıxış edən işsizliyə qarşı müqavimət gücünün artırılmasından ibarət olmaqdadır. Təbii ki, bu məqsədlə, muxtar respublika məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən qanunvericiliyə uyğun olaraq, məşğulluğun təmin olunması istiqamətində işsiz vətəndaşlara müvafiq statusların verilməsi təmin olunur. Təhlillər nəticəsində aydın olur ki, işsiz statusu ilə təmin olunan şəxslərin sayı 2000-ci ildə 5812 nəfər olmuşdur. Bu, müvafiq olaraq:

2001-5989;

2002-6645;

2003-7284;

2004-7737;

2005-ci ildə isə 7904² nəfər təşkil etmişdir. Göstərilən ardıcılıq üzrə artımın müşahidə olunması işsiz statusunun verilməsi ilə işsizliyin qarşısının alınması və ona nəzarət tədbirlərinin reallaşması ilə ifadə olunur. Qeyd edək ki, 2006-cı ildən etibarən 7632 nəfər olmaqla işsizlik üzrə göstəricilərdə azalma qeydə alınmış və sonrakı illər üzrə müvafiq olaraq, aşağıdakı kimi qərarlaşmışdır:

2007 – 5598;

2008 – 192;

2009 – 55;

2010 – 52;

¹ Bayramova S.R., Qurbanova S.Ə. Gəlirlər və əmək haqqı siyasəti. Dərslik. Bakı: 2009, 330 s.

² <http://statistika.nmr.az>

2011 – 32 nəfər.

Bu proseslər Azərbaycan Respublikasının 29 iyun 2018-ci il tarixli Məşğulluq haqqında Qanunu ilə tənzimlənməklə, dövlətin sosial siyasətinin də səmərəli təşkil olunduğunu ifadə etməkdədir. Orada göstərilir ki, Məşğulluq – Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin (bundan sonra - şəxslər) Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan və qazanc (gəlir) gətirən hər hansı fəaliyyətidir¹.

Açar sözlər: məşğulluq, işsizlik, tənzimlənmə, işçi, qüvvə və s.

¹ Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq Qanunu (№1196-VQ). 29 iyun 2018-ci ildə qəbul olunub.

KAÇAR DÖNEMİ İRAN SERAMİK SANATINDA BATILILAŞMA**KHORRAM MANAFİDİZAJİ**Anadolu Üniversitesi
Tabriz İslami Sanatlar Üniversitesi**ÖZET**

Ondokuzuncu yüzyılda yabancı ülkeler (Avrupa ve Çin) İran başta olmak üzere İslami ülkelere ucuz seramik ürünler ihraç ederek bu ülkelerde seramik sanatının gerilemesine neden olmuşlardır. 19.yy.'da Kaçar Döneminde İran'da üretim yalnızca iç piyasasıyla sınırlıydı ve çoğu da ithal numuneleri etkisi altında yapılırdı. Bu makalede, Kaçar Döneminde ithal seramiklerinin İran Seramik Sanatına olan etkilerini araştırmak amacıyla bu döneme ait yabancı ve yerli numunelerin incelenmesi ve eşleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. Bunun için belirli sayıda 19.yy.'a ait İran ve ithal seramikleri form ve dekor açısından kıyaslanmıştır. Sonuç olarak, Mavi ve Beyaz, Morqi, Çok renkli ve İznik taklidi olarak bilinen örneklerdeki bu etki doğrudan ve açıktır ancak bazı örneklerde bu etki dolaylı bir şekilde Kaçar Sanatının özelliklerini, Avrupa sanatında sıklıkla görülen manzara ve sahneler, çıplak fügürler, üç boyutluluk vs. gibi özelliklerle birleştirmiştir.

Anahtar kelimeler: Kaçar Dönemi, Seramik Sanatı, İran, Avrupa, İthal.

TUNCELİ
27 - 28 ŞUBAT 2021